ТҮНХЭНЭЙ ТАРЯАШАДАЙ ИЛАЛТА

Эхэ орондоо 48 мянга гаран центнер таряа тушаажа, социалис уялгаяа республика доторoo түрүүлэн дүүргэһэн Түнхэнэй үйлэдбэриин управлениин таряашад, механизаторнуудта алдар соло!

Алтан урасхалай жолоо баригшадһаа жэшээ абажа, ургаса хуряалгаа, гүрэндэ таряа тушаалгаа, үрэһэ хаалга, сэбэрлэлгээ улам хурдадхая

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

41-дэхи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 221 (10589) | 1964 оной сентябриин 17, четверг | Сэн 2 мүнгэн

МАНАЙ ХУБИТА: 48 МЯНГАН ЦЕНТНЕР ТАРЯАН

Түнхэнэй үйлэдбэриин управлениин ажалшад таряа хуряалга дээрээ түрүүшын илалта туйлаба. Сентябриин 15-да управлениин колхоз, совхозууд гүрэндэ таряа тушааха, худалдаха социалис уялгаяа дүүргэбэ. Эхэ ороной амбаарта 48 мянган центнер таряан ороо гэхэ гү, али түсэбһөө гадуур 8000 центнер тушаагдаа.

Ажалаймнай энэ илалта манай колхознигуудай, совхозой хүдэлмэришэдэй үсэд шангаар ажаллаһанай, ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй, партийна, профсоюзна, комсомолой организацинуудай, мэргэжэлтэдэй зүбүүлһан эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэриин аша үрэ мүн.

Абаһан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлхэ талаар управлениин олохон ажахынууд шалгаржа гараа. «Сибиряк» колхозой (түрүүлэгшэнь Л. А. Максимов, парткомой секретарь И. С. Солдатов, главна агроном И. С. Ельшин, ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь Г. И. Байбородин) гэшүүд гүрэндөө 17 мянган центнер таряа тушааха түсэбтэй байбал, хамта 20,5 мянган центнер ороoho тушаагаа. Саянай совхозой (директорынь С. С. Автушенко, парткомой секретарь Б. Б. Будаев, главна агроном С. С. Парьянов, ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь А. Е. Опонтеев) хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд шэн зоригтойгоор ажаллажа гараа. Тэдэнэр 10 мянган центнерэй орондо бэлэдхэлэй пунктда 13,5 мянган центнер тушааба. Гүрэндэ таряа тушаалгаар «Восточные Саяны», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай гэшүүд шэнэ илалта туйлажа гараа. Эдэнэр социалис уялгаяа управлени доторoo түрүүлэн дүүргэһэн байха юм.

Гүрэндэ таряа худалдаха, тушааха социалис уялгаяа болзорһооь урид дүүргэхэдэмнай манай механизаторнууд шиидхэхы үүргэтэй байба. Тэдэнэр ажалдаа түрүү дүй дүршэл хэрэглэжэ, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлһэн байна. Ургаса хуряалга дээрэ «Восточные Саяны» колхозой комбайнер Николай Сороковиков, «Сибиряк» колхозой — Георгий Демин, Саянай совхозой — Дамдин Эрдынеев болон бусад шалгаржа гараа. Мүн Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой комбайнер Сергей Коняков «Восточные Саяны» колхозой — Согто Гомбоев, «Сибиряк» колхозой — Илья Тюменцев, Саянай совхозой — Владимир Базаров гэгшэд бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана.

Таряа хуряаха, гүрэндэ тушааха хүдэлмэридэ автомашинын жолоошод Николай Томилов, Александр Ельшин, Федор Сороковиков, Гасаран Хартаев, Алексей Кобелев болон бусад эдэбхитэйгээр ябана.

Управлениин колхоз, совхозуудта Буряадай багшанарай институдай физико-математикын факультедэй студентнэр, илангаяа И. А. Кауровай хүтэлбэрилдэг хоёрдохи курсын 75-дахи бүлэг сэгнэшэгүй ехэ туһа хүргэһэн байна.

Эдэ үдэрнүүдтэ КПСС-эй ЦК-гай ноябрьда болохоёо байгаа Пленумэй хүндэлэлдэ Түнхэн голоор социалис мүрысөөнэй дүлэн үргэдэжэ байна. Управлениин ажалшад арга боломжонуудаа тооложо үзөөд, социалис уялгаһаа гадуур Эхэ орондоо үшөө 4800 пүүд таряа нэмэжэ тушааха шэнэ уялга хараалаанхай.

Гүрэндэ таряа тушаахынгаа хажуугаар совхоз, колхозууднай үрэһэеэ хаажа байна. Мүнөө ажахынууд бүхы хүсэеэ намарай паар хахалалгада, таряаланда органоминеральна холисо, аммиагай уһа оруулха, малай үбэлжэлгэдэ бэлдэхэ хүдэлмэридэ зорюулаанхай. Эдэ шухала зорилгонуудаа мүн лэ һайнаар бэелүүлхэ хүсэлтэйбдн.

В. СЕРЕБРЕННИКОВ,
Түнхэнэй үйлэдбэриин управлениин начальник.
Ю. ВИЗАНТИИСКИЙ,
хүдөөгэй үйлэдбэриин парткомой секретарь.
П. РЕНЧИНОВ,
аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ.
Д. СУХЕЕВ,
ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь.

*1964 оной сентябриин 16-да республикамнай түрэл Эхэ орондоо 5.478.000 пүүд **алтан** таряа тушаажа, абаһан **социалис** уялгаяа 73 процент дүүргээд байна.*

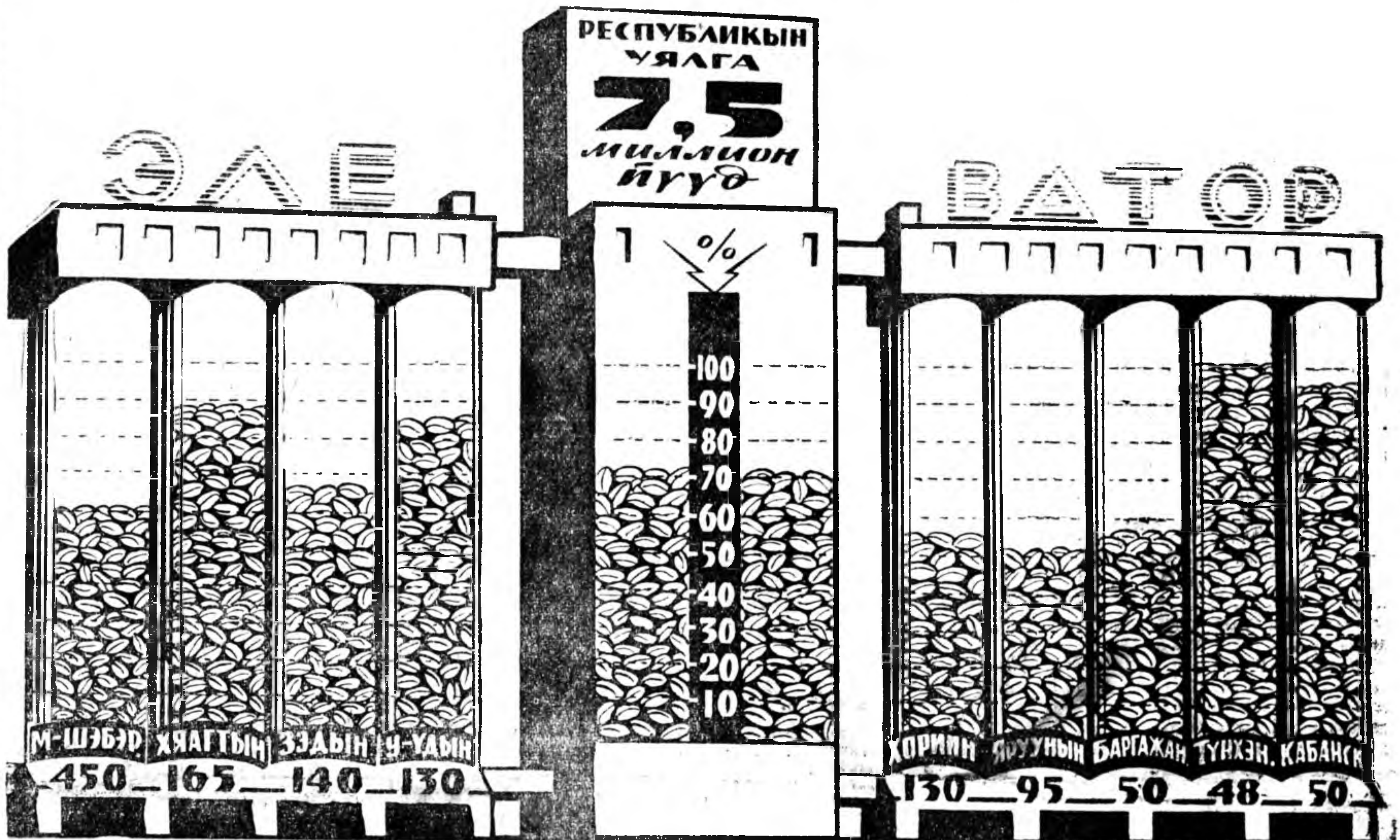

ХҮНДЭЛЭЛЭЙ САМБАР

Гүрэндэ ороoho таряа худалдаха, тушааха социалис уялгаяа болзорһоонь урид дүүргэһэнэйнь түлөө КПСС-эй обкомой бюро болон Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй абаһан тогтоолой үндэһөөр иимэ ажахынууд республикын Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэбэ:

Түнхэнэй колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлени (управлениин начальник нүхэр Серебренников В. Д., парткомойнь секретарь нүхэр Византийский Ю. А., аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Ренчинов П. Э., ВЛКСМ-эйнь комитедэй секретарь нүхэр Сухеев Д.);

Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин **«Улаан Оронго»** колхоз (түрүүлэгшэ нүхэр Цыренов М. Д., парткомой секретарь нүхэр Кишектуев Б. Л., главна агроном, ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь нүхэр Казаков С. М.);

Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин **«Коммунизм»** колхоз (түрүүлэгшэ нүхэр Архинчеев Ф. Е., парткомой секретарь нүхэр Доржиев В. Л., агроном нүхэр Баирбиликтуева Е. Д., комсомольско организациин секретарь нүхэр Лубсанов С.);

Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин **«8-ое Марта»** колхоз (түрүүлэгшэ нүхэр Ткачев А. Ф., партбюрогой секретарь нүхэр Зайцев В. Р., агроном нүхэр Климентьева А. Х., комсомольско организациин секретарь нүхэр Седунова Г. И.);

Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин **Калининай** нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэ нүхэр Буянов М. Г., парткомой секретарь нүхэр Бутковский П. И., агроном нүхэр Трифонова Н.);

Зэдын үйлэдбэриин управлениин **XX партсъездын** нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэ нүхэр Лобыгин А. И., парткомой секретарь нүхэр Сукнев Д. А., агроном нүхэр Труднев А. И., комсомольско организациин секретарь Якимов А. И.);

Зэдын үйлэдбэриин управлениин **Ленинэй** нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэ нүхэр Щербаков Н. Н., парткомой секретарь нүхэр Гармаев Ц. Б., агроном нүхэр Никитин П. О., ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь нүхэр Шарин Т. М.);

Зэдын үйлэдбэриин управлениин **«Мир»** колхоз (түрүүлэгшэ нүхэр Яковлев Р. Н., парткомой секретарь нүхэр Бубеев Д. Р., агроном нүхэр Забанов В. М., комсомольско организациин секретарь нүхэр Цыренов С. Б.);

Зэдын үйлэдбэриин управлениин **Доржи Банзаровай** нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэ нүхэр Жаргалов С. Б., парткомой секретарь нүхэр Цыдыпов С. Г., агроном нүхэр Лумбунов Д. Б., комсомольско организациин секретарь нүхэр Ширеторов М. Ш.);

Кабанскын үйлэдбэриин управлениин **Кабанскын** совхоз (директор нүхэр Хмелев А. И., парткомой секретарь нүхэр Стрекаловский Б. С., рабочкомой түрүүлэгшэ нүхэр Рыбаков Н. Н.).

ХЭНДЭШЬЕ ХҮСЭГДЭНЭГҮИ

Эбхэрэн байһан таряалан соогуур хүсэтэ комбайн хойшо урагшаа һүндэлнэ. Зааханшье һаатанагүй, үдэртөө хэды тойроно гээшэ хаб, ябаһан мүрынь һунаагаа һаа олон лэ километр болоо ёһотой.

Хуушанай чемпион! Иигэжэ Дандин Данжурович Будадоржиевые нэрлэдэг. Энэ комбайнер машинаяа һайнаар заһажархёод, эгээл түрүүлэн хуряалгада оролсоо һэн. Түрүүшын мүр гаргаад, шууд ажаллажа эхилхэдэнь: «чемпиониие хэншье илахагүй» тэжэ хүнүүд хэлсээ. Дэмы тиигэлсээгүй ха юм. Нүхэр Будадоржиев комбайнда улаан тугхан далбажал харагдадаг.

Комбайнер Будадоржиев машинаяа бүтээсэтэйгээр ашаглахые оролдодог. Анхан таряа хадалсаа. Даадаг «С-6» комбайнаа амяарлан хуряалгада тааруулжа, баалнуудые һунаажа эхилһэн. Хэдэхэн хоногой туршада 250 гектар таряа хадаа һэн. Тиигээд тэрэ хадаһан таряагаа комбайнаараа суглуулан сохёод, мүнөө 400 шахуу гектар таряа сэхэ хуряажа абаад байна.

Полевой станһаа хонходобо

Зоригтойл хүн гээшэ хадаа, энэ нүхэрнай хорёод жэлдэ механизатор ябаа. Тэрэнэй мэдэхэгүй, шадахагүй юумэн байхатүй: трактор, комбайнуудай эбдэршөөд һаатаха болоо һаа, Дандин Данжурович тэрэниие хайшаншье гээд, ямаршье аргаар заһажал, һанаагаа амардаг.

Иимэл хүн механизатор байха ёһотой ха юм. Иимэл хадаа комбайнер ябана. Тиимэл байһандаа нёдондо 627 гектар таряа хуряажа, Хяагтадаа суурхаһан, аймаг доторoo чемпион болоһон юм.

Хуушанай чемпион ажаллажал байна. Тэрэниие булиха хүн мүнөө дээрээ үгы.

Д. ЧИМИТОВ,
манай корр.

XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоз.

Уялгаяа дүүргэгшэд олошорно

Мүнөө жэлэй шэнэ ургасаһаа Эхэ оронойнгоо амбаарта 130 мянган центнер ороoho таряа адхаха гэһэн социалис уялга Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин колхоз, совхозуудай үргэн олон ажалшадай абаһаниинь мэдээжэ. Тэрэ абаһан уялгаяа хараалһан болзорһоо урид дүүргэхын түлөө тэмсэл ажахы бүхэндэ таряа хуряалгын түрүүшын үдэрһөө эхилэн эршэтэйгээр орьёлоо бэлэй.

Түрүү ажахынууднай абаһан уялгаяа нэрэтэй солотойгоор бэелүүлжэ шадаба. Жэшээнь, «Дружба» колхоз 11 мянган центнер ороoho гүрэндөө худалдаха уялгатай аад, тэрээнһээ гадуур 1828 центнер таряа тушаагаад байна. «Улаан Оронго» колхоз 8 мянганай орондо 8500 центнер, Калининай нэрэмжэтэ колхоз 8000 центнер худалдаха байһан һаа, 8300 центнертэ хүргэбэ. Мүн тэрэшэлэн «Коммунизм», «8-ое Марта» колхозууд баһал уялгаяа үлүүлэн дүүргэнхэй.

Манай управлениин ажахынууд жэлэйнгээ ороoho таряа худалдаха уялгаяа сентябриин 20 болотор сүм дүүргэхээр шиидээд, эршэмтэйгээр хүдэлжэ байнхай. Эгээл мүнөө 109 мянга шахуу центнер ороoho тушаанхай.

В. БОХИЕВ,
үйлэдбэриин управлениин главна агроном.

Улаан-Үдын аймаг.

Хоёр бэрхэшүүл шалгарба

Гектар бүриин 15—20 центнер таряа абаха гээшэ ехэхэн ургаса. Мүнөө жэлдэ Бэшүүрэй совхозой 2-дохи отделениин механизаторнууд тарилгаяа таарамжатай сагта үнгэргэжэ, ургасынь һайнаар харууһалһанайнгаа ашаар иимэ ургаса туйлаба.

...Полинууд дээрэ 9 комбайн ажаллана. Түргөөр хуряана.

Комбайнер Е. Ц. Цыбандоржиевай даадаг «С-6» комбайнай агрегат долоон үдэр соо 107 гектар таряа хуряажа, хамта 1.375 центнер таряа сохижо абаа. Комбайнер С. Р. Дамбарабжаев «С-3» комбайнаар энэ болзорто 100 га хуряагаа. Эдэнэр зарим үдэрнүүдтэ машинаяа бүтээсэтэйгөөр ашаглажа, тус тустаа 18—22 гектар хуряана.

Хоёр бэрхэшүүлэй хэһэн хүдэлмэри бултанһаа ехэ байба ха юм. Мүрысөөнэй дүн гаргагдахада эдэнэр түрүү һуури эзэлжэ, 10—10 түхэриг мүнгэн шангда хүртөө. Гадна, жэшээтэ һайнаар ажаллаһанайнь түлөө совхозой дирекци түрүү механизаторнуудтаа нэгэ-нэгэ хони бэлэглэбэ.

Нүхэд Цыбандоржиев Дамбарабжаев хоёрой даадаг комбайнда улаан тугхануд хиидэнэ. Олон комбайнуудай дундаһаа илгаран байхадань ажалай түрүүшүүл ябана гэжэ хэнэйшье мэдэхээр даа.

Д. ТОГОШИЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Мухар-Шэбэр.

Республикын колхоз, совхозуудта ургаса хуряалгын, намарай паар хахалалгын ябаса тухай

1964 оной сентябриин 15-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Управленинүүд, аймагууд	Таряанай хадагдаһаниинь, хуряагдаһаниинь	Хартаабха малталга	Намарай паар хахалалга
…рамнай	63	21	25
Зэдын	46	19	20
Тэрэ тоодо:			
…минай	45	48	—
…уунын	67	14	20
Кабанскын	60	20	38
Хяагтын	50	21	27
Мухар-Шэбэрэй	55	40	32
Түнхэнэй	61	20	53
Улаан-Үдын	55	20	33
Хориин	66	26	13
Баунтын	26	73	—
Хойто-Байгалай	16	—	—
«Скотооткорм» трестын совхозууд	52	26	25

Москваһаа мэдээсэнэ

Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын Премьер-министр Али Сабри Москва ерээ

МОСКВА, сентябриин 15. (ТАСС). Хани барисаата Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын Премьер-министр Али Сабри Советскэ правительствын урилгаар албанай хэрэгээр мүнөөдэр һамгантаяа хамта Москва ерэбэ.

...Хани барисаанай айлшалалга эхилээ. ОАР-ай хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн — Премьер-министр Али Сабритай хэгдэхэ шэнэ уулзалга хоёр арадуудай хани харилсаанда туһа хүргэхэ гэжэ хүнүүд найдана.

Али Сабри А. И. Микояниие бараалхаа

Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын Премьер-министр Али Сабри сентябриин 15-да Кремль соо СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. И. Микояниие бараалхаба.

А. И. Микоян, Али Сабри хани халуун оршон байдалда хөөрэлдөө.

(ТАСС).

Н. С. Хрущев ОАР-ай Премьер-министр Адли Сабритай уулзаба

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев сентябриин 15-да Кремль соо Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын Премьер-министр Али Сабритай уулзаа.

Хани халуун оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөнэй үедэ Н. С. Хрущев Али Сабри хоёр талые һонирхуулдаг асуудалнуудаар һанал бодолнуудаа зүбшэлдэбэ.

Энэ хөөрэлдөөндэ Али Сабритай хамта, Премьер-министрые промышленностиин ба минеральна баялигай асуудалнуудаар орлогшо д-р Азиз Сидки, Премьер-министрые хүдөө ажахын ба ирригациин асуудалнуудаар орлогшо Абдель Мохсен Абу Ан-Нур болон бусад хабаадаа.

Совет талаһаа СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрэй нэгэдэхи орлогшо В. В. Кузнецов болон бусад хөөрэлдөөндэ хабаадаба.

(ТАСС).

Мексикын Компартиин 45 жэлэй ой

МОСКВА, сентябриин 15. (ТАСС-ай корр.). Мексикын Коммунис партиин эмхидхэн байгуулагдаһаар 45 жэлэй ойдо зорюулагдажа, КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Ниитын эрдэм ухаанай академиин, Марксизм-ленинизмын институдай, Партийна дээдэ һургуулиин, СССР-эй Наукануудай академиин түүхын институдай, Латинска Америкын институдай аспирантнуудай, багшанарай, научна хүдэлмэрилэгшэдэй суглаан мүнөөдэр нээгдээ.

КПСС-эй ЦК-гай гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Ниитын эрдэм ухаанай академиин ректор Ю. П. Францев Мексикын Коммунис партиин 45 жэлэй ой тухай элидхэл хэбэ.

ШАЛГАЛТАЯА БАРИНАБДИ

Ажахын асуудалнуудые шиидхэлгэдэ ямар үүргэ дүүргэхэ, юу хэхэ тухайдаа нютагай Соведэй хүдэлмэрилэгшэдэй дунда хөөрэлдөөниие ёһоор болодоггүй һэн. Тиигэбэшье маанад ямар зорилго табижа, юу хэхэ тухайдаа яһала ойлгоһообди. Тиихэдээ ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй сэхэ бэелүүлхэ үүргэдэ оролсонгүй, ямар нэгэн кампаниин ябасада өөрын нүлөө үзүүлхэ тухай яһала тодорхойлообди.

Үнгэрһэн жэлнүүдтэ манай гүйсэдком ажалай эмхидхэл, түлбэри, техникэ ашаглалга гэхэ мэтын асуудалнуудта хаа хамаагүй хандадаг байһан. Харин мүнөө таряашадай ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха, социалис хуули ёһо бэелүүлхэ тушаа гол анхаралаа хандуулаабди.

Манай ажахынууд машина техникээр яһала һайнаар хангагданхай. Гансахан Шергинэй совхоздо 43 комбайн тоологдоно. Мүн тэндэ бусадшье трактор, машинанууд олон байха.

Һүүлэй үедэ машина, техникэ хадагалха, ашаглаха талаар яһала зохисотой гурим байгуулагдаа. Бүхы техникэ МТМ шадар хадагалагдана. Трактор болон комбайнууд механизаторнуудай газаа гү, али поли дээрэ орхигдохоёо болинхой. Гэбэшье арадай хогшол зөөридэ эзэн бусаар хандаха ябадал үшөөл хүсэд усадхагдаагүй. Зарим механигууд болон хүтэлбэрилэгшэдэй тэмээр машина техникые тусхай нюурнуудта даалгахагүй баримтанууд үзэгдэнэ. Иимэ байхадань, тракторай шухала хубинууд хулгайда орошоно. Жэшээнь, Байгалай совхозой 3-дахи отделенидэ хабарай тарилгын үнтэрэмсөөр бүхы техникэнь ёһоор суглуулагдаагүй, хадагаламжада абтаагүй. Энээн дээрэһээ шалтагаалжа, зарим тракторнуудынь хуряалгын эхилхын урда тээ бэлэн бэшэ байгаа һэн.

Тэрэшэлэн ажалаймнай бүтээсэ үшөөл бирагүй. Нёдондо жэлдэ Кабанскын совхозой трактор бүхэндэ зөөлэн хахалалга дунда зэргээр 406 гектар, Байгалай совхоздо оройдоол 469 гектар хүртөө һэн. Энэнь 1962 онойхидо орходоо 30—50 процентээр бага болоно бшуу.

Имагтал тиимэ ушарһаа таряа хуряалгада бэлэдхэлые гол анхаралдаа абажа, машина техникын ямараар ашаглагдажа байһан тухай асуудал аймсоведэйнгээ гүйсэдком дээрэ тусхайта зүбшэн хэлсээ һэмди. Тиихэдээ Кабанскын, Байгалай совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй тоосоо шагнажа, тэндэ олохон депутадууд, мэргэжэлтэд болон хүдэлмэришэд хабаадалсаа һэн. Тэдэ ехэхэн дутагдалнуудые элирүүлэлсэжэ үгэхэһөө гадна, шухала һанамжа дурадхалнуудые оруулаа һэн.

Механизаторнуудай харюусалгагүй ябадалай гол шалтагаануудай нэгэн юун байгааб гэхэдэ, материальна урмашуулгын ёһо гуримууд хазагайруулагдаа бшуу. Машина техникээ жэшээтэ һайнаар хадагалһанай түлөө механизаторнуудта нэмэлтэ түлбэри үгтэдэггүй байһан. Шиидхэбэреэ гаргахадаа аймсоведэй гүйсэдком энээн тушаа онсо анхарал хандуулаа һэн. Тиихэдээ түрүү механизаторнуудай, трактористнуудай болон механигуудай дүй дүршэл согсолхо, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указтай болон гүйсэдкомой шиидхэбэритэй бүхы хүдэлмэришэдые танилсуулха тухай дурадхагдаа юм.

Энэ хүдэлмэримнай машина техникые таряа хуряалгада бэлэдхэхэ тушаа яһала һайн нүлөө үзүүлэв. Машинануудшье хаһа саг соотоо шанар һайнтайгаар заһабарилагдаа. Хуряалгын үедэ техническэ хангалташье һайжараа. Бүхы ажахынуудта нүүдэл техническэ мастерскойнууд эмхидхэгдээ.

Хэнэйншье мэдэһээр, Кабанскда бэлшээриин газар дутамаг ха юм даа. Мүн тарялангынь тосхон һууринуудтай зэргэлээд байдаг. Ушар тиимэһээ колхоз, совхозуудта тарилга хамгаалха тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указай дүүргэлтые июнь һара соо шалгажа үзөө һэмди. Тиихэдэмнай Батуринай сельсоведэй харьяата ажахынуудта ехэхэн дутагдалнууд элирүүлэгдээ һэн. Тэндэ ажаһуугшад малаа тарянда оруулбашье, ямаршье харюусалгада хабаадуулагдадаггүй байгаа бшуу. Сельсоведэй түрүүлэгшэ нүхэр Тарасовта шанга һануулга хэгдээ һэн.

Мүн дурсагдаһан асуудалаар аймагай бүхы тосхонуудта суглаанууд үнгэргэгдөө. Тиихэдээ сельсоведэй гүйсэдкомууд ажахын хүтэлбэрилэгшэдтэй хамтаржа, мал адуулагшадые дахинаа бүридхэн хаража үзэбэ.

Тарянда мал оруулһан тухай актнууд сельсоведүүдтэ дары саг соо зүбшэгдэнэ.

Мүнөө ургасаяа саг болзор соонь, хоролто гээлтэдэ оруулангүй хуряаха гээнэ бүхы таряашадай, мэргэжэлтэдэй болон советскэ хүдэлмэрилэгшэдэй бүгэдын хэрэг болонхой. Тиихэдээ комбайнай агрегадуудай хүдэлмэриие таһалдуулхагүйн, хурягдаһан таряае тушаалгын пунктнуудта саг соонь абаашажа байхын тула автотранспортые бүхы хүсэ шадал соонь хэрэглэнэбди. Автотранспорт ажахынуудта даалгагдажа, жолоошодто туд тудтань тусхай даалгабари үгтөө һэн. Жэшээнь, комбайнһаа ороохо болон, поли дээрэһээ силос шэрэхын тула машина бүхэн 4500 тонно-километр хэхэ ёһотой.

Тэрэшэлэн милициин таһагайхид нютагай Соведэй эдэбхитэдтэй хамтаржа, таряа хуряалга дээрэ хүдэлхэ транспортые шалгажа үзөө һэн. Тэрээнэй ашаа туһаар мүнөө үедэ колхоз, совхозуудта эльгээгдэһэн олонхи машинанууд заашье һаатангүй хүдэлнэ. Жолоошодшье ехэ оролдолго гаргана.

Аймагай колхоз, совхозуудта таряа хуряахадань хамһалсахаяа предприяти болон организацинуудһаа эльгээгдэһэн 98 хүнүүд туһална. Гадна воскресенигүүдтэ олохон хүнүүд хабаадалсана. Энээниимнай баһал хүдөөгэй Соведүүд эмхидхэлсэнэ ха юм. Жэшээнь, Ойморой сельсоведэй (түрүүлэгшэнь нүхэр И. С. Соболев) угаа олон хүнүүд таряа хуряалга дээрэ хабаадалсажа байна. Түс сельсоведэй гүйсэдком пенсионернүүдые, олон үхибүүтэй эхэнэрнүүдые ажал хүдэлмэридэ шадамараар хабаадуулна. Оймор, Дубинино тосхонуудта ажаһуудаг 300 гаран пенсионернүүд огород дээрэ хүдэлнэ, ниитын хиналта эмхидхэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Пенсионернүүд мүн хартаабха хуряалсана. Тэндэ пенсионернүүдэй соведүүдые нүхэд Попов, Печкин гэгшэд оролдосотойгоор ударидадаг.

Тэрэшэлэн таряа хуряалгада хабаадагшадай ажаһуудалай хэрэглэмжые хангалгада манай гүйсэдком саг үргэлжын анхарал хандуулна. Тиихэдээ бидэнэр промкомбинадай, культурын таһагай болон кинофикациин хүдэлмэришэдтэй тусхай зүблөө үнгэргөө һэмди. Гадна, эмнэгшэдтэй болон наймаалагшадтай онсо хөөрэлдэгдэһэн байха. Тэдэнэр таряа хуряагшадые хангаха талаар тусхай хэмжээнүүдые зохёон баталаа һэн. Гэбэшье дурсагдаһан эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд хараалагдаһан түсэбөө бүрин гүйсэдөөр бэелүүлнэгүй. Жэшээнь, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха тусхай машинамнай комбайнай агрегат бүхэндэ хүрэдэггүй байшоо. Энэнь эрид хурсаар шүүмжэлэгдээ юм.

Тэрэшэлэн тракторист болон комбайнернүүдые халуун эдеэгээр хангаха тушаа онсо анхарал таб тэндэ үдэрэй дүрбэ дахин тогоо ошодог болоһон.

Худалдаа наймаан тухай хэл таряашадые ...нса папиросоор, ...дитерскэ ...эгсэлнүүдээр ү гүйсэд хангажа шаданагүйбди. Ивалгын кондитерскэ фабрика лон «Росбакалейн» бааза ехэхэн мэтэй гээшэ ха. Жэшээнь, Ив һаа 40 тонно кондитерскэ хэр лэй орондо оройдоол 8 тонно аб байнабди. Тэрэшэлэн тамхин, п росшье зоной эрилтые ханга Баһа манай кооператорнууд Ба жан руу макарон, лапша, печен хэ мэтые үлэмжэ ехээр абааша хиһан байба. Харин тиихэдэнь най аймагта тэдэнь хододоо та дана. Юрэдөө энээн тухай Бур союзай баазынхид бодожо үз болоо бэшэ гү? Энэ дутагд усадхаха тушаа худалдаа найм министерстводэшье нэгэнтэ хандаһан байгаабди. Тээд бо ашаа үрэ гараадүй.

Аймаг доторнай таряа хур гүлэг дундаа ябажа байна. зоншье оролдосотой шударгы ажаллана. Тэдэнэй ажаһуу эрилтые бүрин гүйсэдөөр ханг гээшэ нютагай Советүүдэй дай хы зорилго болонхой.

М. ПОПОВ,
Кабанскын аймсовед гүйсэдкомой түрүүлэгш

УРМАШУУЛЖА ШАДАХА

Таряа хуряалгые хурдан түргэнөөр, гээлтэ хоролтогүйгөөр үнгэргэхын тула манай партийна организаци үшөө нёдондо жэлһээ бэлэдхэл хэжэ эхилһэн.

Хуряалгын хүдэлмэри гол түлэб муу бэшээр ябана. Хэрбээ бороо хурын һаад хээгүй һаань, энэ долоон хоног соо ороохото ургамалнууд баран хуряагдаад байха. Тиихэдэ ороохо таряа сэбэрлэлгэ, гүрэндэ тушаалгашье һайнаар эмхидхэгдэнхэй.

Бүгэдэ юумэн хуу һайн гэхын аргагүй ааб даа. Иимэ ехэ хэмжээнэй, харюусалгатай хүдэлмэридэ али нэгэн дутуу дунда зүйлнүүд заатагүй гараад лэ байдаг. Тиимэһээ гараһан дутагдалнуудые түргөөр, ябуул зайсуулжа шадаха гээшэ туйлай ехэ удха шанартай. Колхозой коммунистнууд, механизаторнууд хуряалгын үедэ тохёолдоһон бэрхэшээлнүүдые дабаха талаар бага бэшэ дүршэлтэй юм. Энэнь мүнөө тэдээндэ ехэл туһа хүргэнэ.

Хуряалгын үедэ политическэ хүдэлмэри ябуулха манай хэмжээ ябуулганууд соо, хуряалгын урда тээ болоһон үргэн суглаан дээрэ, мүн механизатор бүхэндэ тохёолдомоор эдэ бүхы ушарнууд тухай хэлэгдэһэн, һануулагдаһан юм.

Үшөө тиихэдэ партийна организациин, колхозой правлениин бэелүүлжэ байһан шухала юумэн гэхэдэ, нэмэлтэ түлбэри гэхэ гү, али шан болоно. Хэды гектар талмай хуряаһанай, хэды центнер ороохо сохиһоной гэхэ мэтын ажалай түлбэри зохёогдоһон гуримай ёһоор мүнгөөр, ороохоор түлэгдэхэ. Харин энээнһээ гадуур социалис мүрысөөндэ илажа гараа һаань, комбайнернуудта, шофернуудта, трактористнуудта иимэ нэмэлтэ шан түлэгдэхэ юм: хэрбээ комбайнер хуряалгын үедэ 600 гектар таряа хадаад, 9000 центнер ороохо сохёод байгаа һаа 450 түхэригэй мотоцикл абаха. Энэ хадаа тусхай шан гээшэ. Колхозой эгээл бэрхэ комбайнер энээниие абаха юм. Мүнөө үедэ энэ шанда хүртэхөөр хоёр хүнүүд шалтаржа байна. Комбайнернууд Платон Слепнев Терентий Кушнарёв хоёр хадалгаараа 300 гектарые, сохилгоороо 4000 центнерые алад гаранхай. Мүн үшөө хэды комбайнернууд иимэ амжалта туйлаха арга боломжотой.

Тиихэдэ хуряалгын социалис мүрысөөндэ 1,2, 3-дахи һуури эзэлһэн комбайнернууд туд бүридөө 200, 150, 100 түхэригэй сэнтэй костюмаар шагнагдаха. Жолоошод тухай хэлэхэ болоо һаа, мүрысөөнэй түрүүшын гурбан һуури эзэлһэн хүнүүд туд бүри 200, 150, 100 түхэригэй шанда хүртэхэ.

Харин 500 гектар поли дээрэһээ һолоомо суглуулжа, намарай наар хахалһан тракторист 50 центнер ороohон шанда хүртэхөөр хараалагданхай.

Тиихэдээ һүүлшын гектар таряагаа хуряажа дүүргэһэнэй найр республикынгаа түб—Улаан-Үдэдэ оперо, баледэй театр соо үнгэргэхэ гэһэн хэлсээтэйбди. Эндэ ажалайнгаа баатарнуудай нэрэ солые дуудуулха, бэлэг шангуудыень барюулхабди.

Эдэ хэмжээ ябуулганууд механизаторнуудые хуряалгада һайнаар бэлэдхэхэ, тиигээд бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллахые зоригжуулаа. Бидэнэр таряагаа гол түлэб комбайнаар сэхэ хадажа ороһон байнабди. Тиихэдээшье халаан бүхэндэ 15—20 гектар, эрхимүүд—28 гектар хүрэтэр хадана. Илангаяа дээрэ дурсагдаһан П. Слепнев бүтээсэ ехэтэй ажалай үльгэр жэшээ харуулна.

Иимэ материальна урмашуулгын хажуугаар зориг бадаруулгын бусад хэмжээнүүд бэелүүлэгдэнэ. Жэшээнь, Намаг толгойдо байрладаг агрегадуудай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда нүхэр Найдан Яндановай хүтэлбэрилдэг партийна бүлэг ойлгууламжын ехэ хүдэлмэри ябуулдаг. Харуулан ойлгуулха агитаци, үнэн сэдьхэлэй хөөрэлдөөн, ажалайнгаа онол арга тухай зүбшэлдөөн гэхэ мэтэ үдэр бүри боложо байдаг.

Энэ партийна бүлэгэй хэһэн үшөө нэгэ һонирхолтой зүйл гэхэдэ, комбайнер бүхэн хэды шэнээн таряа хадааб, сохёоб, тэрэнэйнгээ түлөө ямар түлөөһэ абахаб гэжэ үдэр бүри мэдээсэжэ байдаг. Энэ хүдэлмэриие агрегат бүхэндэ томилогдоһон агитатор хэдэг юм.

Тобшоор хэлэхэдэ, моральна, материальна талын урмашуулгые зүбөөр зохилдуулан хэрэглэхэдэ, үрэ дүнгынь ехэл байна. Манайда хуряалгын хүдэлмэриие түргэдүүлһэн шухала арга нүхэсэл энэ гэжэ бидэнэр тобшолол хэнэбди. Олониие урмашуулжа, хүсэл зоригыень бадаруулжа шадаха гээшэ бага бэшэ хэрэг байна.

Л. ЛЕОНОВ.
Мухар-Шэбэрэй «Знамя Ленина» колхозой парткомой секретарь.

Кабанскын совхоз байгша ондо 280 га газарһаа хартаабха хуряажа абаха юм. Мүнөө хартаабха малтадаг 5 комбайн 50-аад гектар хуряажа абаа. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түс совхозой 1-дэхи отделениин И. Качинай агрегат.
С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Дардам харгыгаар хэды олон автомашинанууд һубарилдан, хойно хойноһоо гүйлгэлдэнэ гээшэб! Суулгын бэлэдхэлэй пунктда Мухар-Шэбэрэй управлениин ажахынуудһаа үдэр бүри 7—8 мянган тонно таряан тушаагдана ха юм. Энэ жэлдэ ороohо таряанай баян ургаса абтажа, бүришье ехэ таряан гүрэнэй амбаарта хадагалагдахань.

Бэлэдхэлэй пунктда байхадаа хэдэн зураг буулгажа абаа һэмби. ТҮРҮҮШЫН ЗУРАГ ДЭЭРЭ автомашинын жолоошон Василий Николаевич Ветошниковтой танилсагты. Мухар-Шэбэртэхи хүдөө ажахын трансын энэ шофер таряа хуряалгын эхинһээ хойшо эдэбхитэйгээр ажаллаа. Бүхы дээрээ 13 мянга 344 тонно-километр ябажа, 470 тонно таряа бэлэдхэлэй пунктда тушаагаа бшуу. Ёһотойл жэшээ абамаар жолоошон.

ХОЁРДОХИ ЗУРАГ дээрэнь бэлэдхэлэй пунктын лабораториин газаа автомашинанууд ерээд байна. Асаргадаһан таряан эндэ заатагүй шалгагдажа байдаг. Таряа зөөдэг автомашинануудые һаатуулхагүйн тулада, лабораториин хүдэлмэришэд автомашинануудай ерэмсээр, таряаень түргэн зуура шалгадаг элдэб хэрэгсэлнүүдтэй.

НҮГӨӨ ЗУРАГТАНЬ бэлэдхэлэй пунктын досоо түхэл харуулагдана. Ажахынуудһаа зөөгдэһэн таряан эдэ складууд соо хадагалагдана бшуу.

Ж. ЖАБОНОЙ фото.

Экономическа хүдэлмэридэ онсо анхарал

Ажахын тоосооной ашаар

Леонид Константинович Маханов Леонид Дмитриевич Батов хоёр барилгашадай бригада эмхидхээд ажаллажа эхилһэнһээнь хойшо тиимэ удааншье саг үнгэрөөгүй юм. Тэдэнэрэй бригада эмхидхэжэ байхадань нэгэ иимэ эрилтэ табигдаһан байгаа: бригада бүхэндэ барилгын бүхы тоонэй мэргэжэлтэд байха ёһотой. Али нэгэн барилга даажа абахадаа тэрэнээ эхинһээнь дүүргэтэрнь хэхэ.

Бригадирнуудшье энэ эрилтэтэй зүбшөөжэ, өөһэдынгөө бригадада хүнүүдые һайн дураарнь, һайса хөөрэлдэһэнэйнгөө һүүлээр лэ абаа һэн.

Жэлһээ үлүүтэйхэн эдэ хоёр бригада ажахын тоосоондо ороод ажаллажа байна. Хориин, Яруунын үйлэдбэриин управлениин совхозуудаар хэдэн арбаад байрын гэрнүүд бодонхой, ашаглалгада үгтэнхэй.

Ажахын тоосоондо ороһоной ашаа үрэнь тон һайн. Бүлтэ барилганууд, жэшээлхэдэ, ажахын тоосоогоор ажаллаһан бригадануудай бариһан гэр байра, малай байранууд—бүгэдэ сметээр хараалагдаһанһаа хямдаар бодхоогдоо. Түрүү бригадануудай жэшээгээр «Бурятцелинстрой» трестын барилга-хабсаралгын 2-дохи управленидэ мүнөө үедэ үшөө 7 бригада ажахын тоосоондо ороод ажаллажа байна.

Барилгашадай хүдэлмэри аккордно-премиальна гуримаар түлэдэг болоһоной, бригадануудые ажахын тоосоондо оруулһанай ашаар хоёрдохи барилга-хабсаралгын управленидэ жэлэй эхинһээ хойшо сэхэ барилгада хараалагдаһан 90 мянган түхэриг, салин хүлһэндэ зорюулагдаһан 40 мянга гаран түхэриг алмагдаа.

Н. ХУЗИН,
«Бурятцелинстрой» трестын НИС-эй ахалагша инженер.

Үйлэдбэридэ хамаархажа

Үйлэдбэри улам һайжаруулха, үйлэдбэриин гаргаша хороохо арга боломжонуудые элирүүлхэ тушаа Байгал-Сэлэнгын техническэ участок дээрэ байгуулагдаһан экономическа шэнжэлэлгын ниитын бюро горитойхон оролдолго гаргана. Үнгэрһэн жэлһээ эхилжэ ниитын бюрогой дурадхалаар олохон хэмжээн бэелүүлэгдээ.

Жэшээлхэдэ, нэгэ иимэ асуудал гараһан байна: Дээдэ Ангар дээрэ үһан замай 4 мастерскэ участок бариһанай хэрэг бии гү? Энээгүүр ашаан тиимэ ехээр шэрэгдэдэг бэшэ, имагтал ехэ уһанай байхада зөөгдэдэг юм. Бодожо, тоолжо үзэһэнэйнгээ һүүлээр нэгэл участок үлөөхэ гэжэ шиидхэгдэбэ. Ажал хүдэлмэридэ һаад тойбо болоогүй, гэбэшье салин хүлһэндэ гаргашалагдаха 3591 түхэриг алмагдаба.

Иимэ хүдэлмэри мүн Сэлэнгэ, Сүхэ, Баргажан мүрэнүүдээр үнгэргэгдэжэ, зам харууһалха 5 пост хороогдоо һэн. Тиигэжэ ажалай нэгэншье һаадгүйгөөр 5316 түхэриг мүнгэ алмаха арга олдобо.

Тэрэшэлэн ниитын бюрогойхидой үүсхэлээр «Гидрограф», «Кондор» гэжэ теплоходуудай хүдэлмэри шэнжэлэгдэһэн, баржануудые түлхин ябаха арга нэбтэрүүлэгдэһэн.

Экономическа шэнжэлэлгын бюро эдэ бүгэдөөр хүдэлмэреэ хязаарлаагүй, үйлэдбэриин бусад асуудалнуудаар һонирхожо байдаг.

Д. БАЛДАНОВ.

Предприятинуудай һонин

Локомотив-вагон заһабарилгын заводой профсоюзай завком Октябрьска гудамжын 1-дэхи гэртэ ажаһуугшадта «Коммунис ёһоор ажаһуугшадай гэр» гэһэн нэрэ олгохо гэжэ шиидэһэн байна.

Һаяхан тэрэ гэртэ ажаһуугшадта баяр баясхалангай оршон байдалда үнэмшэлгэ барюулагдаба. Гэрэй эзэд үнэмшэлгэ абахадаа хүндэтэ нэрээ арюун нангинаар абажа ябахабди гэжэ үгэеэ үгөө. Коммунизм байгуулагшын ёһо заншалые ажалдаа, ажаһуудалдаа, хубиингаа хэрэгтэ үдэр бүхэндэ хүтэлбэри болгохобди гэһэн байха юм.

Энэ «Коммунис ёһоор ажаһуугшадай гэр» гэжэ нэрэ олгогдоһон хүдэлмэришэдэй гурбадахи гэр болоно.

* * *

Шэнэдхэн байгуулгада коллективэй бодото ямар пөөгэ оруулха байһанда коммунистнууд юу хэжэ шадахаб гэһэн асуудал Улаан-Үдын шэлэй механизированнэ заводой ээлжээтэ партийна суглаан дээрэ табигдаһан байгаа. Коммунистнууд шэл өөдэнь татажа гаргадаг арбан машина өөһэдынгөө хүсөөр хабсарган тодхохобди гэжэ шиидээ. Энэ үүсхэлыень партийнабэшэ хүнүүд дэмжэһэн байна. Түс хүдэлмэридэ цех болон таһагүудһаа эрхим мэргэжэлтэд эльгээгдэбэ.

Мүнөө нэгэ машинань тодхогдоо. Энэ хүдэлмэри дүүргэлгэ манай нангин уялга гэжэ мэдэрһэн хүнүүд тон ехэ дэбжэлтэтэйгээр ажаллана. Тэдэнэр сентябриин 26 хүрэтэр бүхы арбан машина тодхохо гэжэ шиидэнхэй.

* * *

Үйлэдбэриие нарижуулан һайжаруулха талаар Улаан-Үдын 1 дэхи хилээмэнэй заводой слесарьнууд А. Ф. Прутэй, К. К. Солодохин, токарьнууд М. Т. Рябованов болон заводой главна механик С. А. Кособрилов гэгшэд горитой хүдэлмэри хээ.

Заводой мэргэжэлтэд эһээбэри худхадаг түхеэрэлгые шэнэдхэн, «Кузбасс» гэжэ түхэлэй болгобо. Хилээмэ баридаг «ФТЛ-2» пээшэнэй эмдэрхэйе тэрэниие зайсуулха арга олоо. Мүнөө пээшэнэйнь электрын элшэ хүсэ үгэншьегүй байхада хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлхэ аргатай болоо.

Завод хилээмэ баридаг гурбан пээшэнтэй. Тэдэ пээшэнүүдтэ сэбэр агаар үгэжэ байха түхеэрэлгэ тодхогдонхой. Агаар үгэдэг тэрэ вентиляци хилээмэ баригшадай ажал хүнгэдхэнэ.

Гурил һагшадаг цехтэнь «Бурат» гэжэ шэнэ түхэлэй һагшуур тодхогдоо. Тэрэнэй хуушан һагшуурта орходоо һураггүй дээрэ байха юм.

* * *

Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой электромашинын цехэй хүдэлмэришэд дуу хүгжэм ехээр һонирхоно. Энээндэнь дуу дуулалга тухай лекци- концерт ехэ туһаламжа үзүүлээ. Нүхэр Забельский творческо һанал бодол тухайгаа тодо һонироор хөөрэжэ үгэбэ. Хэлэһэн лекцинь В. Панчуков, Р. Тасзанова гэгшэдэй дуулалгаар дэмжэгдэһэн байна.

Нүхэд артистнар, мандаа та һалгаряагүй ерэжэ байгыт.

М. РЕЗЕПОВА.

ХҮҮГЭДЫЕ ХҮН БОЛГОН ХҮМҮҮЖҮҮЛГЭ

Василий СУХОМЛИНСКИЙ,
Павлышска дунда һургуулиин директор, РСФСР-эй педагогикын эрдэмэй академиин гэшүүн-корреспондент

Манай һургуули—юрын лэ хүдөөгэй дунда һургуули юм. Иимэ һургуулинууд СССР-тэ хаанашье бии байха. Зүгөөр манай һургуулида үхибүүдые хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри ямараар ябуулагданаб гэжэ харуулха хүсэл түрэбэ.

Манда оройдоо 560 һурагшад бии. Тэдэнэй олонхинь үзэхэ программынгаа материалые амжалтатай шудалжа, һургуулияа дүүргэдэг. Гэхэтэй хамта, программа шудалха, тэрэнээ һайнаар ойлгожо абаха гээшэ үхибүүдэй оюун ухаанай саашадаа хүгжэхэ, толгойгоороо али юумые бодохо ябадалайнь эхи үндэһэн болоно бшуу. Тиимэһээ хүмүүжүүлгын гол шухала зорилго гэжэ юуе тоолонобибди гэхэдэ, эдир залуу зон һургуулида һураха үедөө, багаһаа хойшо ямар юумэндэ дүршэлтэй, бэлигтэй абьяастай байнаб, тэрэ талаар хубиингаа интеллектые хаба соонь дэлгээхэ, хүгжөөхэ, эрдэм мэдэсээ улам түнзэгы болгохо, ямар юумэндэ бэлигтэй, дүйтэй дуратай байнаб—тэрээнээл дагуулан хүгжөөхэ шухала гэжэ харанабди. Һурагша бүхэнэй шадабари, бэлигтэ дүршэлэйнь элирэн гаралгые нарибшалан ажаглахада, нэгэ зариманиинь багаһаа хойшо математикада ехэ шуналтай, нүгөөдэнь—уран зохёолдо, гурбадахинь — биологидо, дүрбэдэхинь—геологидо гэхэ мэтэшэлэн.

Манай хүмүүжүүлхы хүдэлмэриин гол бодолынь: эдир залуу һурагшадай багаһаа хойшо эли гараһан бэлиг абьяас, түрэлхиин дүй дүрэнь залиран һалаха ёһогүй гэжэ. Дунда, дээгүүр классай һурагшадые дүй дураарнь хубаажа, элдэб кружогуудые эмхидхэдэгбди. Тиимэһээ манда эдир математигуудай, физигүүдэй, конструкторнуудай, түүхэ домог болоод хэлэндэ дуратанай, астрономуудай, геологуудай кружогууд эмхидхэгдэнхэй юм. Эдэ кружогуудые эрхилэн ябуулхада һурагшад бүгэдэ али юумэн, үзэгдэл тушаа өөрынгөө хубиин ойлгосые, тайлбарилан хэлэлтын онолые олохо ёһотой, ёһото шэнжэлхы эрдэмтэдэй абьяасые эдиршүүлэй толгой соо бадартааха гэжэ оролдонобди. Һүүлэй гурбан жэлэй турша соо манай һургуулиин научно-техническэ кружогто дээгүүр классай һурагшад ябажа, автоматикын болон телемеханикын үндэһэн онолнуудые шудалаа юм. Тиин энэ саг соогоо хэдэ хэдэн электронно-тоолодог түхеэрэлгэнүүдые, тусхай программаар хүдэлдэг гурбан токарна станок, ниидэдэг модельнүүдые радиогоор жолоодон залаха оньһонуудые бүтээгээ юм. Энэ кружогто ябаһан 28 һурагшаднай һургууляа дүүргээд, техническэ дээдэ һургуулинуудта ороһон байна. Мүн тиимэ кружогуудта ябаһан 23 һурагшад дээдэ һургуулинуудые амжалтатай түгэсхэжэ, инженернүүд, конструкторнууд, шэнжэлгэ хэдэг хүдэлмэрилэгшэд болонхой. Мүн манай һургуули дүүргэжэ гараһан хүнүүдһээ 12-ынь дээдэ эрдэмтэй эмшэд, 14 агроном, 16 багша, 3 журналист, 5 экономист, 2 артист урган гараа.

Багшын ажалай ашагта амжалтань һурагшадайнгаа мэргэжэлтэд болоһон тэдыгээр тодорхойлогдоногүй. Дээдэ һургуулитай мэргэжэлтэ болоод, олоһон мэргэжэлээрээ ажаллажа байхадаа, багаһаа хойшо хүсэһэн хүсэлөө хүсэлдүүлжэ, тэрэнээ эдлэн жаргаха талыень харалсаха гээшэ багшын ажалда тон шухала зүйлэй нэгэн болоно. Хэрбэ уран зохёолой, эрдэм шэнжэлгын ном һударнуудые абьяастайгаар уншажа, оюун бодолой, уран һайханай баялигуудтайнь танилсахагүй, ой ухаандаа жаргаха, ойлгосо мэдэсээ гүнзэгырүүлхэгүй бол, тэрэ хүнэй эрдэм хүмүүжүүлынь хайша хайшаа тэгшэ, түгэс боложо шадаагүй гэжэ тоолодогбди. Манай һургуулиин библиотекэдэ хори мянга гаран номууд бии. Һурагшаднай Пушкинай, Лермонтовэй, Гоголиин, Толстойн, Тургеневэй, Чеховэй, Шевченкын, Горькиин, Шекспирэй, Диккенсын, Дантын, Гётын, Гейнын, Шиллерэй, Сервантесэй, Бальзагай, Золягай, Лондоной, Хэмингуэйн зохёолнуудые уншадаг юм.

Һурагша бүхэниие хайша хайшаа тэгшээр хүмүүжүүлхэдээ, тэрэниие хүгжэм музыкада, уралан бүтээлгын искусствада дүйтэй, бэрхэ мэдэсэ, ойлгомжотой болгохо гэһэн оролдолго манай хүдэлмэридэ тусхай һуури эзэлдэг. Һурагша бүхэнөө нотоор наадажа шададаг, нотодо бэшээтэй хүгжэмые тайлбарилан гаргадаг, хүгжэмэй ямар нэгэ инструментээр наадажа шададаг болгохые хүсэдэгбди. Тиимэһээ манай һургуулида хоровой хэдэн кружок, арадай хүгжэмэй оркестр эмхидхэгдэнхэй.Ородой, Баруун Европын мэдээжэ композиторнуудай зохёоһон хүгжэмүүдые бэшэжэ абаһан пленконуудтай фонотекэ манайда бии. Тиимэһээ һурагша бүхэн һанал бодолдоо таарууу хүгжэм дуратай сагтаа шагнаха дүүрэн арга боломжотой. Эхин классуудһаа һурагшадые уран зурагтай, агууехэ уран зураашадай зохёолнуудтай танилсуулха ажал эрхилдэг байнабди. Дэлхэйн суудa гараһан уран зураашадай алдарта бүтээлнүүдэйнь репродукциин хэдэ хэдэн выставкэ, суглуулбари эмхидхэгдэнхэй. Тэдэнэй нэгэниинь ородой уран зурагай искусствада, нүгөөдэнь—Баруун Европын, тэндэхи һэргэн дэгжэһэн үеын уран зурагай бүтээлнүүдтэ, гурбадахинь—мүнөөнэй СССР-эй арадуудай искусствада зорюулаатай юм. Тиин 8-дахи классай һүүлээр Украинынгаа түб хото—Киевтэ экскурсяар ошолго, 9-хи класс дүүргэһэнэй удаа Москва хото экскурсяар ошолго манай һургуулиин заншал болонхой. Эдэ экскурсинуудай гол зорилгонь юуб гэхэдэ, дэлхэйдэ суудa гараһан сэгнэшэгүй баялигуудтай танилсуулха, Эхэ ороной эртэ урдын, мүнөөнэй түүхэтэй гүнзэгыгөөр танилсуулха гэнэ. Тиихэдэ эхин, дундуур классай һурагшад республика, область соогуураа экскурси, аяншалга хэдэг.

Манай олон һурагшад уран зохёол ехээр һонирходог. Литературно-творческо кружогуудые эмхидхэнэ. Эндээ тэдэнэр шүлэг, рассказуудые, очеркнуудые бэшэжэ һурадаг. Жэл бүри һургуулидаа «Манай творчество» гэһэн альманахай 2—3 номер ниитэлэн гаргадагбди. Четверти бүриин һүүлдэ эдир уран зохёолшоднай олон зоной урда гаража, өөһэдынгөө зохёолнуудые уншадаг, һүүлээрнь зүбшэн хэлсэлгэ үнгэргэдэг. Олониитын дунда боложо байгаа бүхы юумэн тушаа һурагша бүхэнэй һанал бодолоо сүлөөтэйгөөр хэлэхэ, тайлбарилха ябадал туйлаха гэжэ оролдодогбди. Тиимэһээ манай һургуулида залуушуулай сэсэ буляалдаха клуб бии болгогдонхой. Дээгүүр классай һурагшад тэндэ сугларжа, олые үзэһэн буурал толгойтоной хөөрөө шагнадаг, мүн өөһэдөө сэсэ буляалдадаг заншалтай. Тиихэдээ ямар гол асуудалнуудые табижа зүбшэдэг бэ? Ажабайдалай гол зорилго юуб, мүнөө үеын гол герой хэн гээшэб, хүнэй хоорондын ямар харилсаан һайханда тоологдохоб, хүнэй хубиин жаргал гэдэг юуб, хүн бүхэн герой боложо шадаха гү гэхэ мэтэ асуудалнууд болоно.

Сэсэ буляалдаан хадаа залуушуулай ойлгосо, бодосые хүгжөөхэ тон һайн арга юм. Энээндэ хабаадаһан һурагшад оршон тойрон боложо байгаа бүхы юумэ, хэрэг ушарнууд тушаа, элдэб үзэгдэл тушаа тобшо бодол гаргажа, тайлбари үгэдэг байна.

Һайн нэрын, һайхан хэрэгэй үрэ тарижа, хүн түрэлтэнэй ашa туһада зорюулха гээшэ совет хүн бүхэнэй нангин уялга, хүндэтэ зорилго.

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур.
1964 оной сентябриин 17.

ЕАТР

АЛЬГА ТАШАЛГАН ДОРО ҮНГЭРӨӨ

«Севастополиин вальс»... Энэ уян, ирагуу аялгата дуун Эхэ орон соомнай хаа хаанагүй зэдэлжэ, зүрхэ сэдьхэл доһолгоһоор үнинэй. Харин нимэ нэрэтэй хүгжэмтэ комедитэй улаан-үдынхид анха түрүүшынхеэ байгша оной августын 25-най үдэшэ танилсаа. Баранда мэдээжэ дуунайнгаа аялга үргэлжэлүүлэн, композитор К. Листовэй бэшэһэн тус зүжэгөөр Красноярск хотын К. С. Станиславскиин нэрэмжэтэ хүгжэмтэ-драмын театрай гастрольнууд эхилээ бшуу. Тус театр манай хотодо түрүүшынхеэ айлшалаа.

Айлшадаймнай абдар-репертуарынь хэр баян байгааб гэжэ хаража үзэе.

Дээрэ дурсагдагша «Севастополиин вальсһаа» гадна, хүнгэн хүгжэмэй томо жанр—опереттын манлай болон тодорһон И. Кальманай суута «Сильва», «Баядера», «Циркын принцесса», «Монмартрай фиалка», мүн Ф. Легарай «Цыганай инаг дуран», «Фраскита» гэһэн зүжэгүүд бии. Эдэ зүжэгүүд гол түлэб үнгэрһэн сагай темэдэ зорюулагданхай. Харин мүнөө сагай темэдэ «Обиин далайн эрьедэ» гэһэн Г. Ивановай оройдоол нэгэ опереттэ хабаатай.

К. С. Станиславскиин нэрэмжэтэ хүгжэмтэ-драмын театр ямар гүйсэдхэгшэдөөрөө алдартай хаб?

Тус театрта гол түлэб залуу гүйсэдхэгшэд сугларанхай. Энэньшье гайхалгүй. Юуб гэхэдэ, энэ театр өөрөө залуу ха юм. Театрай труппада дүй дүршэл, мэргэжэлээрээ шалгардаг РСФСР-эй габьяата артист А. А. Богдановтай хамта залуу, хурса бэлигтэй артистнууд Г. С. Бугреев, Н. А. Бугреева, В. Н. Волков, И. И. Гамалей, В. В. Ковалева, В. В. Юркевич болон бусад коллективэйнгээ амжалта бата найдамтайгаар шэрээлсэнэ.

Красноярскиимнай айлшад илангаяа режиссернуудайнгаа талаар анхарал татана. Главна режиссерынь—КАССР-эй искусствануудай габьяата ажал ябуулагша Г. В. Иванов театрайнгаа уран һайханай шэглэл үнэн зүбөөр тодорхойлхоһоо гадна, өөрөө хүгжэм бэшэдэг, абьяас оролдолгоороо театрайнгаа амжалтада ехэхэн нүлөө үзүүлнэ. Бусад режиссернууд сооһоо РСФСР-эй габьяата артист Ф. А. Лещенко, ЧИАССР-эй габьяата артист В. Э. Вайнштейн, П. М. Саблин болон бусадые тэмдэглэмээр.

Красноярскын театрай зүжэгүүд улаан-үдынхидэй альга ташалган доро үнгэрөө.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Артист Ю. Б. Савинич Ф. Легарай «Цыганай инаг дуран» гэжэ зүжэгтэ Сандор хүгжэмшын роль гүйсэдхэнэ. 2. Мүн лэ тэрэ зүжэгтэ бэлигтэй артистнууд Н. А. Бугреева, Г. С. Бугреев гэгшэд Иоланта болон Кайтанай рольнуудые шадамар бэрхээр наадана.

В. ГАУЧЕНОВЭЙ фото.

УРАН ҺАЙХАНАЙ ХУУДАҺАН

ХҮГЖЭМ

Эдир бэлигтэн

Композитор Бау Базарович Ямпилов һаяхана Хориин, Яруунын аймагуудаар ябаад ерээ.

—Республикын № 1 интернат һургуулиин дэргэдэ нээгдэһэн тусхай хүгжэмэй класста эдир бэлигтэниие шэлэн олохо зорилготойгоор Буряадай АССР-эй Культурын министрэй орлогшо Б. Вампиловтай ябагдаа. Арбан эгээл бэлигтэйшүүлые тодоруулаабди,—гэжэ тэрэ манай корреспондентдэ мэдүүлээ.

Хүгжэмэй тусхай класста бүхы дээрээ 35 хүн абтаа. Тэдэнэр республикын бүхы аймагуудые түлөөлнэ.

Эдир бэлигтэниие дүй дүршэлтэй, тусхай дээдэ һургуулитай хүгжэмэй багшанар һургаха юм.

ШЭНЭ ЁҺОН ЗУЛА БОЛОГ

КИНО

Манай республикын кинотеатрнуудта «Нэгэ үдэрэй хронико» гэһэн уран һайханай кинофильм табигдажа эхилбэ.

Литвагай киностудида Витаутас Жалакявичусиин сценаряар энэ фильм табигдаа. Теэд «Нэгэ үдэрэй хронико» гэжэ нэрлэгдэнхэйшье һаа, тэрээн соо оршон тойрон боложо байгаа бүхы юумэнэй түлөө совет хүнэй харюусахэ байһан тухай, ахалагша үетэнэй, Совет засаг байгуулһан түрүүшын коммунистнуудай алдар суута дайшалхы заншалнууд тухай, коммунизм байгуулагша хүнэй наһанай гол зорилго ба ажамидаран ябаһанай гол удха тухай, бүхы ами наһаяа олон түмэнэй зол жаргалда зорюулан, толотомо һайханаар тэмсэн, одон мэтэ яларан үнгэрөөшэд тухай энэ фильм дотор хэлэгдэнэ.

...Орьёлмо ажалай үдэрөөр ехэ хотын юрын нэгэ үдэр эхилнэ. Үнинэй коммунист Римшын ажалай энэ юрын үдэр элдэб олон хэрэгүүдээр дүүрэн. Заводто ажаллахаһаа гадна, олониитын даалгабаринууд тэрээндэ үгтэнхэй, мүн эрхэтэнэй үндэр уялгануудые дүүргэхыень арад зон тэрээндэ найдаа. Тэрэ үдэр сүүдтэ ошожо, үглөөнһөө арадай заседателяар һуужа, сүүд дээрэ хара сагаанние хахалан шүүжэ, шиидхэбэри гаргалсаха үдэрынь байба. Римшын үнинэй хани нүхэр, орон доторoo мэдээжэ болоһон физик академик Муратов наһа бараба гэжэ сүүдтэ ошожо ябатараа тэрэ гэнтэ дуулаба.

Гал мэсын аянга халуун аюул соогуур, ангиин дайсадта эсэргүү хэһэн хатуу шанга тэмсэлэй жэлнүүдтэ шэрээгдэһэн нүхэсэл юуниһээшье үнэтэй, мартагдашагүй ха юм. Нүхэдүүдэй зам хоёр тээшээ холодон ошобошье һаань, тэдэнэй хани барисаан, эрэ ёһоной нүхэсэл урдынхидаал мэтэ бата зандаа үлэһэн байгаа.

Сүүд боложо байна. Хүниие алаһан гэмтэнэй хэрэгые сүүдэй шүүн шалгажа байха үедэ, Венцкус гэжэ гэршын хэлэһэн үгэнүүдые арадай заседатель Римша онсо анхаран, тэрээндэ хэдэн асуудал табиба. Удаань сүүдэй приговор гаргахадашье, онсо һаналтаяа Римша үлэбэ. Нэгэ залуу хүбүүе хоёр һогтуу хулиганай хутагаар хадхажа байһые Венцкус модон доро зогсоод хаража байһан аад, хадхуулагшада ямаршье туһа хүргэнгүй, хүнэй алуулжа байхада һаа амар модо түшөөд лэ үлэшэһэн байгаа.

Аэропорт ошоод ябатараа үнөөхи үглөөгүүр сүүдтэ гэршэ болон ерэгшэ Венцкустэй Римша дахин уулзашаба. Тэдэ хоёр Ленинград ошохо самолёдто билет абаһан байба. Римша хадаа дайшалхы нүхэрөө һүүлшын замда мордохуулхаяа Ленинград ошохо гэжэ ябаба, харин тиихэдэ Венцкус өөрынгөө инаг дуранһаа, Янинаһаа тэрьедэн арилха гэжэ ябаа һэн. Венцкустэ ехээр дурлашаһан Янина тэрэнэй даргын һамган байба. Теэд даргатаяа харилсаагаа муудхаахагүй, сэдьхэл бодолоо зобоонгүй өөрөөл амар байхые ямаршье һайхан сэдьхэлһээ дээгүүр табижа, тэрээндэ эльгэ зүрхэнһөө дурлашаһан, мүн өөрыншье дуратай байһан эхэнэрые хээрэ хаяад, Венцкус зугадана.

Теэд тэдэ хоёрой ниидэхэ самолёт агаарай байдалай муудаһанһаа боложо дэгдэхээ болино. Үүлэ мананай дэгдэжэ, тэнгэриин сэлмэхые хүлеэнэ. Аэропортдо сугтаа һуужа байха зуураа, Венцкус үшөө 1950 ондо Муратовай шаби байһан юм гэжэ Римша мэдэжэ абаба. Эрдэмтэн Муратовай кибернетическэ машина бии болгохо гэжэ ехэ научна шэнжэлэлгэ хэжэ байха үедэнь, тэрэнние идеалист, бүтэхэгүй хооһон юумэ зохёогшо гэжэ хардажа гэмнээд, научна лабораториинь хаагаад, өөрыень партиһаа гаргаад, ами наһаяа зорюулһан дуратай ажалаа хэхэ аргыень хаһаһан байгаа. Тэрэ үедэ Муратовһаа Римша бэшэг абаһан.

Үдэшэлэн унтаха сагтаа Римша гостиницын нэгэ номерто баһа Венцкустэй дайралдашана. Венцкус гээшэ даган ябадаг ямаршье үндэр һайхан үзэлгүй, хамаг юумэн «намһаал саагуур, наранһаал наагуур байг» гэһэн манай социалис дэлхэйһээ үни үнгэржэ, дүлин балай болоһон ёһо баримталдаг өөдэгүй яндан, адаг ахир амитан байна гэжэ хүсэдөөр мэдэжэ абабашье һаа, Римша Венцкусһээ: «Хүниие алажа байхадань, юундэ модо түшөөд минин байгаабши?»—гэжэ хэды оло дахин дабтан һурана. Энэ сэхэ табигдаһан асуудалда бэеэ сагааруулан харюусаха аргаа барагдаһан Венцкус орохо байха газараа оложо ядан, тэбдэн зобоно.

—Ши алууршаншье бэшэш, урбагшашье бэшэш, бүхы хамаг юумэндэ хамаагүйгөөр хандадаг хүнши. Хамаагүй гээшэмнай хамаг муу муухай юумэ ургуулдаг хүрьһэ шорой болодог гээшэ,—гэһэн Римшын үнэн сэхэ үгэнүүд юунһээшье шанга приговор Венцкустэ гаргана.

Хэрбээ эдэ үгэнүүдымни Венцкусэй ойлгоо гээшэ һаа, би энэ үдэрые дэмы үнгэргөөгүйб гээд үнинэй коммунист Римша зосоогоо тобшолол хэнэ.

«Бүхы юумэн хүнүүдтэ үлэдэг» гэһэн фильмдэл адли энэ «Нэгэ үдэрэй хронико» гэһэн кинофильм харагшадай сэдьхэлдэ хадуугдамаар, олон бодол түрүүлмээр, оршон тойронхи байдалдаа ямараар хандадагаа бэеэ шүүмжэлэн бодомоор тиимэ ехэ туһатай, бодолтой фильм боложо шадаа.

Намһаа саагуур, наранһаа наагуур гэдэг хуушанай ёһон манай олониитээр эрид буруушаагдаха ёһотой.

С. БАДМАЕВ.

ЗОХЁОЛ

М. Ю. Лермонтовэй түрэһөөр 150 жэлэй ойдо

...агуу ехэ поэт Михаил ... Лермонтовэй түрэһөөр ...жэлэй ой октябриин 15 да... Энэ үдэрые бүхы со... хүлеэнэ. Тэрэ гайхам... угтуулан түбэй газе...алнуудта һонирхолтой, шэнэ мэдээнүүд, материалнууд толилогдоно. Манай газетэ уншагшадайнгаа анхаралда зорюулан М. Лермонтовтэ зорюулагдаһан материалнуудые толилжо эхилбэ.

М. Ю. Лермонтовэй шүлэгүүдэй, тэрэ тоодо суута «Набшаһанайнь» оршуулга поэт Николай Дамдинов хээ. Агуу ехэ поэдэй буряад хэлэн дээрэ оршуулагдаһан зохёолнууд тухай тобшо мэдээн үгтэбэ. Мүн М. Лермонтовтэ хабаата таабарита нэгэ дэбтэр тухай уншагты.

Лермонтов буряад хэлэн дээрэ

...Ю. Лермонтовэй зарим шүлэгүүд үшөө ...онуудта буряад хэлэн дээрэ оршуулаг... республика дотор хэблэгдэдэг газетэ..., мүн элдэб согсолборинуудай хуудаһа... толилогдодог байһан. Тиин дайнай ур...ур тэрэнэй «Демон» гэжэ суута поэ...мараа ном боложо хэблэгдээ бэлэй. ...ие поэт Ч. Цыдендамбаев Донгиджаб ...ев хоёр оршуулһан юм. ...ондо «Манай үеын герой» гэжэ мартаг...й номынь Буряадай гүрэнэй номой хэблэлээр гараа. Тэрэниие мэдээжэ оршуулагша Даша Чернинов буряадшалһан. Зүгөөр нэгэ хүндэ шүтэн һүгэдэлгын үедэ тэрэнэй ямаршье үндэһэгүйгөөр эрхэеэ хаһагдаһан тула оршуулагшын нэрэ заагдаагүй үлэшөө һэн. «Манай үеын герой» бүри һая, 1957 ондо дахинаа хэблэгдэжэ, одоол оршуулагшын нэрэ табигдаха ёһоороо табигдаа юм.

Михаил Юрьевичэй элдэб жанрай зохёолнууд мүнөөшье оршуулагдажа, хэблэгдэжэ байһаар.

М. Ю. ЛЕРМОНТОВ

* * *

...оронһоо шамдажа.
...ар хойшоо табихадаа,
... Казбегтээ хандажа,
... гуринаар һүгэдэнэм даа.

...духаяа бооходон,
... дээгүүр шэртэнэлшн.
... дороһоошни ооглоходом,
... хэбэртэй бэшэлши.

... нажамаар зальбархадам,
... шарайгаа сэлмэлши даа.
... шэрээндэ, эзэн хадам,
..., гуйлтыем хүргэлши даа.

... замдахи хүнүүдые
...ын тухай шэбшэнэлби.
... һэрюухэн үдэрнүүдые
... гэжэ мүргэнэлби.

...уу Дарьялай хабшууда гэнтэ
... буухаһаа ехэл айнам.

Залинта аадарһаа эгээл тэндэ
Зайлуулыш гэжэ гуйха байнам.

Үшөө нэгэхэн бодол бнил намда —
Үетэн нүхэдни ямар хаб гэжэ:
Сүлүүлжэ нютагһаа ошохотойм хамт
Сүмөөрөө намайгаа мартаагүй бэзэ?

Олонхон жэл соо зайжа зүдэрөөд,
Одоо даа бусажа ерэхэдэм,
Урданайхяараа намайгаа тэбэреэд,
Урнаар угтажа абаха гү тэдэм?

Али—зол буруутаад—хара газарай
Ашаан болоо гү тэдэм, хосороод?
Хайрата нүхэдэйнгөө гэрэл шарай
Харахагүйм гээшэ гү, гэртэнь ороод?

О, тиимэ һаань—шуурга мүндэрөө
Оройһоом, Казбек, буулгажархёорой.
Хубнгүй ахирхан бэеыем тэрэ дороо
Хумхнин тооһоор булажархёорой.

Николай ДАМДИНОВ оршуулба.

М. Ю. ЛЕРМОНТОВ

Набшаһан

Хайрата мүшэрһөө дубай набшаһан таһаржа
Хагсуу һалхинаар абаашагдабал даа мухарижа.
Ангама наранда, аянай тооһондо дарагдаад,
Аахилан ябатарнь, Хара далайн эрье харагдаа.

Залуухан чинара Хара далайн эрьедэ урган,
Залаа набшаһыень эльбэжэ, һэбшээн гургана.
Үһан далайн хүүхэнэй соло мэндэ
Уран шубуудууд магтан дуулана тэндэ.

Үндэр чинарын үндэһэ ошожо тэбэрин,
Үгэ хүүрээшье арай ойлгомоор гүбэрэн,
Үншэн манай аяншан хайра эринэ.
Үһэрюу хүйтэн нютагта түрөө һэм гэнэ.

«Синдэгэр дэлхэйгээр заяа хубнгүй, гансаараа
Сэдьхэлээ хатажа ябаһаар үнинэйлби, чинара.
Һаглагар набшынгаа һэрюухэн һүүдэртэ абалши,
Һайхан гоёнууд үльгэрнүүдым шагнахалши».

Шамаар яахабнб?—гэбэл даа залуу чинара —
Шарлажа хатанхайш, ошолши хуушан замаараа.
Тэнэг үльгэрээшье орхн: тэрэнниш гайхаха
аалбн?
Тэнгэриин шубуудай дуунһаа хашарһан
байхалбн.

Хонгор наранда дуратайб. Аяншан, холодо!
Хододоо нарандаа инаг байхымни тулада
Хүхэ тэнгэри өөдэ набшануудни шагаанал,
Хүйтэн далай үндэһыемни угаанал.

Николай ДАМДИНОВ оршуулба.

ДЭБТЭРЛЭГДЭҺЭН „ДЕМОН"

«Буряадай залуушуул» газетын хүдэлмэрилэгшэ Владимир Ковтун хуушанай, мүнөө олдохоёо болишоһон, хомор номуудые суглуулдагаараа хани нүхэдэйнгөө дунда мэдээжэ юм. Тэрэнэй хубиин библиотекэ соо 1857 ондо В. Соловьевой оршуулһан Беранже гэгшын дуунуудай согсолбориһоо эхилээд, декабристнуудай Сибирьтэ байһан тухай тон олон янзын һонирхолтой номууд бии. Өөрөө Владимир Ковтун нэгэл улаан гадартай дэбтэрые нюдэнэй сэсэгыдэл наринаар хадагалдаг. Тэрээн дээрэнь «Демонь» гэжэ бэшээтэй, харин тээ доорохононь «М. О.» гэһэн томонууд үзэгүүд барлаатай.

— Энэ тон һонирхолтой дэбтэр минии гарта панагдаагүйгөөр орошоо юм,—гэжэ Владимир Ковтун хөөрэнэ. — Нэгэтэ «Комсомольская правда» газетын редакцида ажаллажа, мэргэжэлээ дээшэлүүлжэ байха үедэм, бандероль ерээ һэн. Тэрээн соонь энэ дэбтэр байгаа. Нээжэ харахадам, ородой агуу ехэ поэт М. Лермонтовэй «Демон» гэжэ поэмэ ород болон поляк хэлэнүүд дээрэ гайхалтай сэбэрээр буулган бэшээтэй. Шарлашаһан хуудаһаарнь, бэшэлгынь маяг түхэлөөр тухайлхада, тус дэбтэр зуугаад жэлэй саана барлагдаа. «М. О.» гэһэн үзэгүүдэй тайлбари мэдэгдэнэгүй.

Тэрэ дэбтэрэйнь хуудаһануудые ирахада, үнэхөөрөөшье Владимир Ковтунай хэлээшэдэ этигэмээр. Поляк хэлэн дээрэ М. Лермонтовэй поэмын оршуулгануудтай энэ дэбтэр соохи текстыень сасуулжа үзэбэл, һонирхолтой һэн. Тиигэбэл, энэ дэбтэрэй хэдыдэ барлагдаһаниинь элирхэ һэм шуу.

— Эдэ дэбтэрэйнгээ бүхы нюуса, таабаринуудые элирүүлхын зорилгоор М. Лермонтовэй творчествые табан хургандаал һайн мэдэхэ хүн—Ираклий Лаурсабович Андрониковто бэшэг эльгээхэм, — гэжэ Владимир Ковтун хөөрэнэ.

Дэбтэрлэгдэһэн «Демонэй» түүхын элирүүлэгдээ һаань, ородой агуу ехэ поэдэй түрэһөөр 150 жэлэй ойн хүндэлэлдэ һонирхолтой бэлэг болохо байһаниинь дамжаггүй.

А. ЖАМБАЛДОРЖИЕВ.

УРАН ЗУРАГ

РЕМБРАНДТ РУБЕНС ХОЁР БУРЯАДТА

...дай гүрэнэй Эрмитажай ... бүхы дэлхэй дээрэ суурха... уужам залнууд соогуур ... хэдэн зуун хүнүүд ябажа ... Энэньшье гайхалгүй. Эхэ ... омогорхол болоһон энэ ... шанараараа, уран зура... бэлигаар дэлхэй дээрэ ... уудай нэгые эзэлдэг

... арад зоной дунда искусство ... зорилгоор һүү... хэдэн нүүдэл выстав... Тэдэнэймнай нэгэн ... Комсомольск-на-Амуре, ... хотонуудта нээгдээд, мү... хотытнай хүрэжэ ерэ... фондһоо шэлэн абтаһан ...нуудай Голланди болон ... XVII-дохи зуун жэлдэ ... искусствын хүгжэһэн ... хүсэдөөр тодорхойлно ... Тэрэ үе сагтаа хүг... эдэ оронуудта реалис ... искусствын һалбаран хүг... хэндэшье мэдээжэ. ...та, эдэ хоёр хизагаар... ...-католическа Испа... доро байжа, хүгжэлтэнь нилээд һаатадаг һэн. Тиин 1566 ондо буһалгаата тэмсэл эхилжэ, ороной хойто хуби болохо Голланди эрхэ сүлөө оложо, бэеэ даанхай республика тогтоогоо юм. Харин ороной урда хуби—Фландри Испаниингаа засаг доро үлөө. Гэбэшье, түргэн хүгжэлтынгээ замда ороһон залуу республикадашье, тэмсэлэй ошондо дайрагдаһан урда хубиданьшье реалис шэнжэтэй искусство түргөөр дэлгэржэ, үндэһэ яһанайнь соёл культурын тогтонижоһон түхэл шарай тодоржо эхилээ бэлэй.

Выставкын оролтын хуби соо Нидерландын XVI-дахи зуун жэлэй уран зурагай хүгжэлтын элдэб шэглэлнүүд тухай мэдээн үгтэнхэй. Шажан номнолой дэлгэрэлгэтэй холбоотой олон тоото зурагуудай хажуугаар бодото байдал үндэһэлжэ зурагдаһан томо хэмжээнэй түрүүшын бүтээлнүүд үзэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, Мартин ван Клеве гэгшын «Дээрмэшэд» гэжэ зураг дээрэ испан сэрэгүүдэй муу муухай аяг аашанууд этигэмэ ураар харуулагдана.

Выставкын хоёрдохи, эгээл дүүрэн хубида, буржуазна республика болоһон XVII-дохи зуун жэлэй Голландиин уран зураашадай бүтээлнүүдтэй танилсахат. Эндэ шажанай нүлөө доро бүтээгдэһэн зураг үгы, гэбэшье буржуазин хараа бодолдо таарулагдажа, Голландиин бюргернүүдэй гэрэй хана шэмэглэхэ зорилготой зурагууд олон дайралдана. Гэхэ зуура, тойрожо байгаа ажабайдалһаа абтаһан, хүнүүдэй, байгаалиин орёо нарин уялга дамжуулһан, бэлиг, мэргэжэл түгэлдэрөөр гүйсэдхэгдэһэн һонирхол бадаруулма зурагууд бии. XVII зуун жэлэй эгээн томо уран зураашадай нэгэн болохо Ли Ван Гойен гэгшын пейзажуудые анхарыт. Тэрэнэй хэрэг үргэлжэлүүлһэн Ян Схуф гэгшын байгаалиин үнгые наадхуулан, алад холын, дүтын зүйлнүүдэй илгаае тодоруулан зураглаха шадабаринь гайхамаар байна. Мүн тэрэ үеын ажабайдалай бүхы талые харуулһан зурагуудые ядаглахадаа томо жэжэ гэлтэгүй, тон һүбэлгэн, тэсэмгэйгээр деталь бүхэндэ хандаһыень һайн талань гэжэ тэмдэглэмээр. Моленар, Н. Кедде, Стен гэгшэдэй бүтээлнүүд энэ талаһаа онсо илгараа. Гэбэшье тэрэ үеын Голландиин уран зураашад юрын зоной ажабайдал, испан дээрмэшэдэй хэһэн тэмсэл харуулһан томо хэмжээнэй зурагуудые бүтээгээгүй гэхэдэ зүбтэй. Юуб гэхэдэ, засагаа барижа байһан буржуазин нүлөө үзэгдөө ха юм.

Голландиин агуу ехэ уран зураашa Рембрандтын (1606—1669) бэлиг, бүтээл тухай тэрэнэй эгээн томо зурагуудай нэгэн—Амстердамай сэрэгшэдэй бүлэглэһэн портредэй XVII зуун жэлдэ хэгдэһэн буулгабариһаа мэдэжэ абаха аргатайбди. «Һүниин дозор» гэжэ нэрлэгдэһэн энэ зурагынь тэрэ үеынгөө зондо дэмжэгдээгүй һэн. Юуб гэхэдэ, тон өөрсэ гэрэл толоной үнгэ буляалдаае түрүүшынхеэ хэрэглэһэн байгаа бшуу. Зуража байһан хүнэйнгөө сэдьхэлэй байдалые үнэн зүбөөр дамжуулхые оролдодог Рембрандтын маяг һажаажа, тэрэнэй сэхэ нүлөөн доро зурагдаһан «Эрэ хүнэй портрет», «Эрдэмтын портрет» болон бусад выставкэ дээрэ табигданхай. Выставкын энэ хубида натюрмортын (амигүй байгаали) жанрай нилээд һонирхолтой зурагуудые харахат. XVII зуун жэлэй һүүл багаар ажаһууһан уран зураашадай бүтээлнүүд соо реалис маягһаа холодожо, гоё гоо болгохо, үлүүсэ шэмэглэхэ һэдэлгэнүүд үзэгдэнэ. Выставкэдэ табигдаһан Аселейн, Охтервельд гэгшын зурагууд тиимэрхүү нүлөөн доро гүйсэдхэгдэнхэй. Энэл ушар хожомоо Голландиин искусствын уналгын нэгэ ехэ шалтагаан болоо бшуу.

Выставкымнай удаадахи хуби Испаниин дарлалта доро байһан Фландриин уран зурагай хүгжэлтэдэ зорюулагданхай. Голландиинхидта орходоо һураггүй ондоо замаар эндэ уран зурагай хүгжэдэг байһаниинь тон эли. Шажанай, үльгэр домогой нүлөөн тон ехэ. Тойрожо байгаа ажабайдалһаа абтаһан сюжедтэй зурагуудшье хомор. Хэды тиибэшье, үндэһэ яһанайнь шэнжэ эндэшье илангаяа тодо, хүсэл зориг түгэс арадай абьяас мэдэрэгдэнэ.

Фландриин XVII зуун жэлэй уран зураашадай манлайда Петер Пауль Рубенс (1577—1640) байгаа. Искусствын түүхэдэ тэрэнэй удха шанар сэгнэшэгүй ехэ. Тэрэнэй творчество хадаа фламандска уран зурагай жэнхэни маяг дагаһан һургуулиин хүгжэлтын замые тодорхойлхоһоо гадна, бүхы Европын уран зурагай хүгжэлтэдэ гайхалтай сэхээр нүлөөлһэн юм. Тэрэнэй барагдашагүй оюун бэлигэй бурьялма охин, баатар хаба магтаһан аялга, хүндэ этигэдэг, дурладаг абари мүноошье бидэниие гайхуулһаар. Рубенс уран зурагай бүхы жанрнуудта бэлигээ туршажа, мартагдашагүй зохёолнуудые бүтээгээ юм. Выставкэдэмнай «Христосой үринэр ба Иоанн Креститель» гэһэн зурагһаань өөрэйнь мастерской соо буулгагдаһан буулгабари бии.

Рубенсэй һурагша, тэрэнэй хэрэг үргэлжэлүүлэгшэ Антонис Ван Дейк (1599-1641) гэгшэ искусствын түүхэдэ гайхамшагта портредүүдые зураһаараа мүнхэрэнхэй. Юрын зоной ажабайдал, үдэр бүриин хэрэгүүдые этигэмээр зурагладаг байһан Яков Иорданс (1593—1678) гэгшын гравюрануудтай танилсахат. Тэрэ үедэ Фландрида овощ, шубуу, агнуури зураглалга айхабтар хүгжэлтэ абаһан юм. Франс Снейдерсэй (1579—1657) дабтагдашагүй натюрмортнууд выставкэдэмнай оролсонхой. Рубенсэй, мүн тэрэнэй һургуулиин түлөөлэгшэдэй мартагдашагүй бүтээлнүүдэй хажуугаар бии байһан ондоо шэглэлэй уран зурагай зарим зохёолнуудые мүн лэ выставкэдэ анхаржа харамаар.

Голландиин болон Фландриин реалис маяг баримталһан искусствын уран зураашадтай танилсалга хадаа XVII зуун жэлэй түрүү искусствын дэбжүүлэн шиидхэһэн уран һайханай асуудалнуудтай танилсалга мүн болоно. Выставкымнай фонддо ороһон уран зураг, графика хадаа тэрэ үеын уран зураашадай тойрожо байгаа оршон байдалаа реалис маягаар яажа зураглан дамжуулжа һураһыень харагшадта ойлгуулха дүүрэн аргатай.

Улаан-Үдын хүндэтэ ажалшад, выставкымнай орожо харахыетнай уринабди.

Е. ФЕХНЕР,
Гүрэнэй Эрмитажай ахалагша эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэ, искусствоведениин эрдэмэй кандидат.

БЭРХЭТ ДАА, ҮХИБҮҮД!

ПИОНЕРНҮҮДЭЙ байшангай үужам сэлюу зал соо таряалан болон огородой газар дээрэхи эрхим ургаса табигдаһан бололтой. Эндэ асарагдаһан ургамалнууд—мантан томо тыквэ, капуст, дарагар шара малгайтай наран сэсэг, баанкатай варени, шэмэтэ морхооб, үб улаахан, хушан шарахан помидор табиха табсануудаараа багтажа ядан зэргэ хашана.

Һургуули бүхэн стенднүүдээ хэнһээшье һайнаар түхеэрхые эрмэлзэһэн янзатай. 1-дэхи интернат һургуулиин һурагшад һайса худэлөө. Выставкэ дээрэ табигдаһан тэдэнэрэй элидхэл соо иигэжэ хэлэгдэнэ: **«50 толгой гахайн байха байра, гараж, багашуулай уһанда орохо бассейн, 50 хүнэй байха дулаан байра барябди. Гектарай 25 центнер помидор, 110 центнер үгэрсэ, 250 центнер капуст ургуулжа абаабди. 10 гектар талмай дээрэһээ 700 центнер хартаабха хуряагдаа. Үбэлдөө эдихэ 300 килограмм варени бэлдэгдээ. Фермэдэ 86 толгой гахай үсхеебди».** Һайн гэхэһээ ондоо юу хэлэхэбши. Гээшье һаа республикын энэ выставкэдэ хабаадалсахаар тус һургуулиинхидай хэһэн хүдэлмэриин үрэ дүн харуулха тоо бага байна.

Харыт даа, 39-дэхи һургуулиинхидай стенд. Экспонат бүхэн тухай, тэрэ ургамалай хайшан гэжэ ургуулагдаһан тушаа тодорхойгоор бэшээтэй. Буланда табяатай «Скала» сортын шэниисын залаа һагсайна. Тэрэ ургаса хүсэдөөр эдеэшэнхэй. Тарихынгаа урда тээ шэниисынгээ үрэһэ полиэлементээр дэбтээһэн байгаа. Шэниисын энэ ургасые гектарта оруулхада 26 центнер болоно.

Алла Белова хоёр жэл удаагаар үрэһыень абахаар кукуруза тарижа туршаа. Ургасань хэлсээнгүй һайн. Томо эдеэтэй буурсаг харанабди.

12-дохи һургуулиин стенд дээрэ сорт бүриин помидор, үгэрсын ургаса табяатай. Тэндэ тус һургуулиинхидай хэһэн хүдэлмэриин дүй дүршэл эли тодоор харагдана. «Вязниковско» сортын үгэрсэ ургуулхадаа тэрэнэй үрэһэ удаг соодоор дэбтээхэдэ, мүн «Муромска» сортын үгэрсэдэ минеральна лабһа хэрэглэхэдэ туһатай байшоо. Помидор тарихадаа олон янзын туршалга хэһэн байна. Туршалгын газар дээрэ таригдаһан сортын ургаса юрын газарта таригдаһанһаа 40—50 центнерээр дээшэ байгаа.

42-дохи һургуулиин һурагшад өөһэдөө теплицэ баряа, саад һуулгаа. Тэдэнэй стенд дээрэ хараха, һонирхохо юумэ яһала бии. Тэг дундань байһан тыквын ургаса нюдэнэй шэмэг болоно. Гайхалтай томоор ургаһан репэ, ранеткэ харагдаа.

Байгалаймнай үмэнэ хомор үзэгдэдэг хүхэ баклажан эндэ табяатай. Тэрэ ургамалай теплицэдэ болон хушалтагүй газарта ургажа болохо байһаниинь 33-дахи һургуулиинхид харуулаа. Элдэб сортын перец тэндэ һайнаар ургуулагдаһан байха юм.

Сэсэг. Үнгэ бүриин гоё сэсэг харахада һанаа дүүрэһэн, сэдьхэл баярлаһан шэнги болодог. Пионернүүдэй байшангай стенд дээрэ табигдаһан сэсэгүүд илангаяа һайхан. Георгина сэсэгэй хэдэн арбаад сорт эндэ харуулагдаа. Гэртэ ургуулагдадагшье сэсэгүүд олон. Һурагшад тэрэнэй хойноһоо харууһалжа, хэды ехэ ажал хээб.

Һургуули шадарай участок дээрэ һурагшадай хэһэн һуралсалай-туршалгын хүдэлмэри тухай гансахан экспонадуудаар харуулагдана бэшэ, харин тэрээн тухай бэшэһэн олон тоото дневник гэршэлнэ. Тэрээн дээрэ һурагшад тарилга хэһэн түрүүшын үдэрһөө эхилэн ургаса хуряаха хүрэтэрөө үдэр бүхэндэ ажаглаһан ажаглалтынгаа үрэ дүнгые бэшэжэ байгаа ха юм.

Выставкэ харагшад: «Бэрхэт даа, үхибүүд» гэһэн бэшэлгэ һанамжа дурадхалайнь дэбтэр дээрэ тэмдэглэнэ.

Выставкэ дээрэ хүн зоной хөөрсэгэнөөн дүрбэн үдэр соо таһалдаагүй. Выставкын эмхидхэлэй комитедэй гэшүүд бүхы стенднүүдые наринаар харан шэнжэлээ. Түрүү һуури болон дамжуулгын кубок Октябрьска районой 20-дохи һургуулида дахин үлөө. Хоёрдохи һуури, вымпел—33-дахи, 42-дохи һургуулинуудта хүртөө. Гурбадахи һуури—12-дохи, 29-дэхи һургуулинууд хубаалдаба. Урмашуулгын грамотанууд арба нэгэн жэлэй 1-дэхи һургуулида — сэсэг һайнаар ургуулһанайнь түлөө, 4-дэхи һургуулида туршалгынь участогай түлөө, 33-дахи һургуулида дулаан орондо ургадаг ургамал тариһанайнь түлөө, пионернүүдэй байшанда сэсэг ургуулха талаар туршалгын хүдэлмэриин түлөө барюулагдаа.

30 эдир натуралистнарта «Юный натуралист» журнал жэлэй болзороор захигдажа үгтөө. Геологиин багшанар Е. К. Семенова, Е. А. Рубинина, Т. В. Еременко, А. В. Уварова, Е. М. Кружун, А. Н. Яковлева, Н. И. Мерзликина, А. И. Черных гэгшэд грамотануудаар шагнагдаһан байна.

Республикын выставкэдэ хабаадаха эрхэ 20-дохи, 42-дохи, 39-дэхи, 12-дохи, 4-дэхи, 33-дахи, 1-дэхи һургуулинуудта, пионернүүдэй байшанда, 60 эдир натуралистнарта, 10 багшанарта олгогдоо.

Зураг дээрэ: выставкын зал соо.

А. ИСТОМИНОЙ фото.

ҮШӨӨ ХОЁР ОЧКО...

Спорт

Россин Федерациин зургаадахи зонодо наададаг «Б» классай футболистнуудай дунда ээлжээтэ уулзалганууд үнгэрэгдэжэ байһаар. Манай Улаан-Үдын «Армеец» бүлгэмэй футболистнуудта Семипалатинск городой «Цементник» бүлгэмэй команда айлшаар ерэжэ, уржадар ээлжээтэ уулзалгаяа үнгэргэбэ. Мүнөө дээрэ эдэнэрнай аб адлихан—25-аад очкотой болонхой, ана мана тулалдажа ябана.

«Армеец» бүлгэмэйхид тээсгэнэй эдэнэртээ айлшалхадаа уулзалгаяа 0:0 тоотойгоор дүүргэжэ, нэгэ очкотой бусажа ерэһэн юм. Үдэшын эгэсэ табан часта наадан эхилжэ, хоёр талаһаа доботолгонууд эхилнэ. Нааданай эхилэн сасуу доботолдог улаанүдынхид мүн энэшье үдэр талмайн хоёр талаар доботолжо, айлшадаа тухашаруулна. Нэгэ тиимэ доботолгын болоходо, айлшадай воротагай дэргэдэ шахардуу байдал тохёолдоно. Эршэтэйгээр сохигдоһон бүмбэгэ үрдижэ абаһан айлшадай вратарь тэрэнээ гол хамгаалагша Бажлиндаа утажэрхибэ. Тэд тэрэншье тэрэ... Гол хамгаалагшань бүмбэгэеэ шангаар сохижо гаргахын орондо тэрэнээ аалиханаар дамжуулаа бшуу, тиин Улаан-Үдын доботологшодой нэгэн—Неизвестных үрдижэ, шангахан бүмбэтэ айлшадта бэлэглэжэрхёо. Энэнь нааданай эхилһээр 11 минутын ябажа байхада тохёолдоһон байна. Тиитэжэ урмаа хухарһан айлшадай футболистнууд харюугай бүмбэтын хойноһоо хамаг хүсэ шадалаа элсүүлээшье һаа, амжалта түйлангүй амаралтада гарана.

Нааданай хоёрдохи хахад. Баһал шанга тулалдаан. Эбтэй һайнаар наадаяа эхилһэн айлшад хэдэн удаа «Армеец» бүлгэмэй тала руу сүмэрэн оробошье, амжалта түйлажа ядана. «Армеец» бүлгэмэйхид миин һуужа үгэхөөршье бэшэ, баһал һайн доботолгонуудые хэжэ, айлшадайнгаа хамгаалагшадые тухашаруулна. Тиигэжэ хэдэн удаа бэе бэедээ доботололсоһон эдэнэрнай дахин тоо нээнгүй, наадаяа түгэсхэжэ, «Армеец» бүлгэмэйхид 27 очкотой болобо.

Удаадахи уулзалга сентябриин 18-да үнгэргэгдэхэ. Айлшаар Ковровск городой «Торпедо» [...] ерэхэ болонхой.

Зураг дээрэ: нааданай [...] лагдана.

Л. ХАЙДУРОВАЙ [...]

ЭЛДЭБ ЬОНИН

Ажаллажа амараад

Доодо Ангарскын дунда һургуулиин ахалагша классуудай һурагшадта хөөрэхэ, зугаалха юумэниинь олон. Эдэнэрнай энэ зундаа тусхай бригада эмхидхэжэ, загаһа барихадань аха нүхэдтөө туһалһан байха.

Залуу бригадир Александр Сенниковэй бригадада 11-дэхи классай һурагшад Олег Усынин, Валерий Турчанинов, 10-дахи классай һурагша Геннадий Хаматанов болон бусад ажаллаа юм. Жэшээлхэдэ, июль һарада 70 центнер загаһа тушааха даабаряа 20 центнерээр ул[...] август һарада 100 центнер[...]тэй байгаад, тэрэнээ болзо[...] холо урид дүүргээ.

—Һурагшад яһала һайн[...] дэлөө гээшэ, — гэжэ [...] А. Сенников хөөрэнэ.

Иимэл даа залуу наһан[...]ригто ажалай үрэ. Далай[...] агаараар амилжа, Байгала[...] галаг уһан дээгүүр [...] ажаллажа байгаад амарһан[...] бүүд мүнөө һургуулидаа [...] ном һудараа үзэжэ эхилээ.

В. ХАМАГАНОВ.

Хойто-Байгал.

Худэлмэришэдэй агитбригада

Улаан-Үдын «Электромашина» заводой агитбригада таряа хуряалгын хүдэлмэриин түлэб ябажа байһан энэ үедэ Яруунын «Победа» колхоздо ерэжэ, һонирхолтой концерт харуулба. Найман хүнһөө бүридэһэн тэрэ бригадые нүхэр Каратаев хүтэлбэрилнэ.

Концертынь программада дуу, хатар, сатира болон юмор оролсоно. Тэдэнэр полиин стануудта, мүн мал ажалай отара, гүүртын хүдэлмэрилэгшэдтэ наада харуулаа. Хаа хаанагүй тэдэнэрэй табиһан концерт ехээр һонирхогдожо, баяр[...]лантайгаар удэшэгдөө [...]руулхынгаа хажуугаар ме[...]торнуудтай, малшадтай һон[...] хөөрэлдөө хээ. Гадна дүты[...] һууринуудта хүрөө.

Һүүлшын концертын [...] колхозой түрүүлэгшэ Н. Х[...]жапов колхозой правлени[...] организациин болон колх[...]дай зүгһөө баясхалан хүргэ[...]водойнгоо бүхы коллектив[...] жуулхые хүсэбэ.

Ю. ТАР[...]

Яруунa.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаһанда: ОАР-ай Премьер-министрэй Москвада ерэһэн тухай; Индиин президент Советскэ Союз дотор аяншалжа байһан тухай; ОАР-ай Премьер-министртэй Н. С. Хрущевой уулзаһан тухай мэдээсэлнүүд. Таряа хуряалгын, гүрэндэ таряа тушаалгын түрүүшүүлэй республикын Хүндэлэлэй самбар. Түнхэнэйхид 48 мянган центнер таряа гүрэнэй амбаарта оруулжа, уялгаяа дүүргэбэ.

ХОЕРДОХИ ХУУДАҺАНДА: Таряа хуряалгын үедэ депутадуудай ажал ябуулга тухай Кабанскын аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ М. Поповой статья. **С. Колодын корреспонде[нци] «Электромашина» заводо[й] тын организацинууд ажала[й] рам сахилгые болон нии[тын] рим ёһые эбдэгшэдтэй [...] тэмсэжэ байһан тухай х[элэгдэ]нэ. «Нобшо байдалайнь болбосороо» гэһэн гар[чагтай] А. Игумновагай бэшэг [...] Онохойн совхозой шэнэ ур[...]гаа хартаабха хадагалха [...] дуудаа мүноо хүрэтэр [...]гүй байһан тухай хэлэгдэ[нэ].**

ГУРБАДАХИ ХУУДА[ҺАН]ДА: ТАСС-ай болон А[ПН-ай] корреспондентнүүдһээ [...] уласхоорондын мүнөө [...] байдал тухай шухала һон[ин] дээсэлнүүд толилогдобо.

ДҮРБЭДЭХИ ХУУДА[ҺАН]ДА: уран зохёолшо И[...] Андрониковой «Лермонто[вой] хай шэнэ мэдээнүүд» [...] корреспонденци; ажаһуу[...] хангалтын асуудалаар [...]лал болон бусад матери[ал] толилогдобо.

☒ Совет космонавт—Югославиин айлшан. *Мароккын таряашадай байдал һайжаруулха гэһэн зорилго.* **Индонезиин, Малайзиин арсалдаае амгалан ёһоор шиидхэхэ.** Японой портнуудта Америкын уһан доогуур ябадаг атомна онгосонуудай оролгые студентнүүд эрид шууд буруушаана.

А. Николаев Сараево город ерэбэ

БЕЛГРАД, сентябриин 15. (ТАСС). Союзна гүйсэдхэхэ суглаанай уряалаар Югославида айлшалжа байһан совет космонавт Андриян Николаев мүнөөдэр Босниин болон Герцеговинын ниислэл—Сараево город ерээ. Замбуулинай дайдые эрэлхэг зоригтойгоор шэнжэлэгшые городой ажалшад хани халуунаар угтаа.

Угээе ойлголсобо

КАИР, сентябриин 15. (ТАСС). Президент Насерай болон Саудовска Аравиин премьер-министр, уг залгамжалагша хан хүбүүн эмир Фейсал хоёрой хоорондо болоһон хэлсээн тухай хамтын мэдүүлгэ үсэглэлдэр Александрида тунхаглагдаа.

Тусхайлбал хамтын мэдүүлгэ соо иигэжэ заагдана. Йеменэй асуудал шиидхэхэ талаар хүсэд һайн холбоо барисаатай байха тухай ОАР болон Саудовска Арави үгээе ойлголсоо. Саашадаа Йемендэ зэбсэгтэ тулалдаанай һүжэрхэ ябадал зайсуулха гэжэ хоёр орон хэлсээ.

Бүхы асуудалнуудаар хүсэд холбоотой байха политика баримталха гэжэ үгээе ойлголсоһон тухайгаа хоёр орон элирхэйлэн мэдүүлээ.

Түрүүшын атомна реактор

ТОКИО, сентябриин 15. (ТАСС). Токай-Мурада—Японой атомна центртэ Японой түрүүшын реактор мүнөөдэр туршагдаа. Туршалга амжалтатайгаар үнгэрһэн байна.

Мароккын парламентын онсо яаралтай сесси

РАБАТ, сентябриин 15. (ТАСС). «Истикляль» болон «Арадай хүсэнүүдэй национальна союз» (НСНС) гэжэ оппозиционно партинуудай эрилтээр зарлагдаһан парламентын онсо яаралтай сесси үсэглэлдэр эндэ нээгдээ.

Оппозициин дурадхаһан дүрбэн асуудал: колонизаторнуудай эзэмдэн абаһан газарые бусааха, аграрна реформо хэхэ, саахарай промышленностиие гүрэнэй мэдэлдэ абаха, колониалистска хэблэл тушаа туримые шэнэдхэн хубилгаха тухай асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэхэ юм. Дурадхагдаһан хуулиин бүхы проектнүүд Марокко до француз колониализмын үлэгдэлэй үшөөл ехэ байһанда эсэргүүгээр шэглүүлэгдэнхэй.

«Реформо хэхын түлөө нэгэн һаналтайгаар дуугаа үгэхэ гү, али таряашадые мүнөөнэйнь тон ядуу муу байдалда орхихо гү гэһэн асуудал парламентаринуудай үмэнэ табигдана. Депутадуудай баримталдаг хараа бодол ороной ерээдүйдэ иимэ ехэ удха шанаргай урда тээнь хэзээдэшье байгаагүй юм» гээд «Насьон Африкэн» гэжэ газетэ бэшэнэ.

Городой транспорт арадай мэдэлдэ абтаба

БРАЗЗАВИЛЬ, сентябриин 15. (ТАСС). Гурбан ондоо үнгэтэй национальна тугуудаар гоёон шэмэглэгдэһэн хара-сэгээн үнгэтэй шэнэ автобусууд Браззавилиин үйлсэнүүдтэ мүнөөдэр гараа. Эдэ автобусууд бүхэли үдэрэй турша соо хүнүүдые түлөөһэгүйгөөр шэрэхэ юм. Иигэжэ «МФОА» гэжэ гүрэнэй ниитын транспортын управлениин байгуулагдаһан ушар тэмдэглэгдэбэ. Францийн «Сата» гэжэ энгэй транспортна компаниин орондо энэ управлени байгуулагдаа.

«МФОА» гэжэ управлениие байгуулга транспортна хэрэгсэлнүүдые хамтын зөөри болгохо талаар республикын правительствын хэһэн түрүүшын алхам болоно гээд «Конго энформасьон» гэжэ бюллетень бэшэнэ. Управлениин автобусууд гүрэнэй зөөри болоно гээшэ.

Студентнүүдтэ эсэргүүгээр хуягта машинануудые табина

ТОКИО, сентябриин 15. (ТАСС). Америкын уһан доогуур ябадаг атомна онгосонуудай Японой портнуудта оролгодо эсэргүү буруушаалга мэдүүлһэн, мүн Япон Урда Корей хоёрой хоорондохи хэлсээ таһалдуулхын түлөө, Конституциие хубилгахые буруушааһан олон хүнэй хабаадалгатай митинг мүнөөдэр Токиогой студентнүүд үнгэргөө.

Эрид шанга буруушаалга мэдүүлхын тулада гадаадын хэрэгүүдэй министерствын байшан тээшэ ошохо һэдэлгэ студентнүүдэй хэхэдэ, гурбан хуягта машинаар дэмжэгдэһэн полициин отрядууд тэдэндэ эсэргүүгээр табигдаа.

Аюулгүйн Советдэ

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 15. (ТАСС). Англиин империализм 1958 болон 1959 онуудта Малайн газар дээрэһээ Индонезиин республикада эсэргүү һүйдхэлтэ ябуулга хэдэг байгаа, энэ һүйдхэлтэ ябуулгые мүнөөшье ургэлжэлүүлнэ гээд Индонезиин гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Суджарбо Аюулгүйн Совөдэй үдэрэй заседани дээрэ мэдүүлээ. Индонезиин республикада эсэргүүгээр хэгдэдэг ябуулгануудай түлөө Холбоото Штадууд мүн лэ харюусалгатай гээд Суджарбо тэмдэглээ. Үймөөншэдые дэмжэхэ зорилгоор Индонезиин газарые Америкын самолёдууд, Америкын тусхай агентствонуудай элсүүлһэн американ лётчигууд бомбододог байгаа гээд тэрэ һануулаа.

Индонези арсалдаае амгалан ёһоор гуримшуулхые хүсэнэ, зүгөөр колониализм болон империализмын үһэрилтэһөө айнагүй гээд Суджарбо онсолон тэмдэглээ. Хэрбээ Индонезиин газарай ямаршье хүбида Англиин зүгһөө зэбсэгтэ доботолгын хэгдээд байгаа һаа, Индонези эрид шангаа харюу үгэхэ гэжэ тэрэ уридшалан һануулаа.

Колонизаторнуудай һанаашалгануудта эсэргүүсэһэнэйнь, хүсэд бэеэ даанхай байдалтай болохын, шэнэ ёһоной колониализмын дарлалтаһаа сүлөөрхын түлөө тэмсэжэ байһан аха дүү хүршэ арадуудтаа туһаламжа үзүүлһэнэйнь түлөө Индонезиие зэрхэг түримхэй ябуулга хэнэ гэжэ гэмнэхэ үндэһэ баримта байхагүй гээд Чехословакиин түлөөлэгшэ Иржи Гаек тэмдэглээ. Зүүн-Урда Азида шахардуу шанга байдалай тохёолдоһоной түлөө азиинхидые хоорондонь хёморуулхые, тиигэжэ энэ районда өөһэдынгөө зэрхэг байдал хуушаарнь үлөөхые оролдодог империалис гүрэнүүд харюусалгатай.

Арсалдаае амгалан ёһоор гуримшуулха тухай Индонезиин болон Филиппинэй түлөөлэгшэдэй үгэ хэлэхэдээ оруулһан дурадхалнуудта Советэй анхарал хандуулха зуураа, эдэ дурадхалнуудые бэелүүлхэ замые нэгэ талын анша хараһан ямар нэгэн шиидхэбэреэр хааха эрхэ Советдэ байхагүй гээд Гаек онсолон тэмдэглээ.

Индонезидэ эсэргүүгээр империализмын гаргадаг хорото һанаашалганууд тухай арсашагүй баримтануудта Заанай яһата эрье гэжэ ороной делегат Ушер анхарал хандуулаагүй. Сентябриин 2-то Индонезиин парашютистнүүдые Малайда буулгалга ООН-ой уставта таарaлданагүй, тиимэһээ энэ ябуулга тухай шаналжа байһанаа Аюулгүйн Совет элирхэйлэн мэдүүлхэ, али бүхы харата ябуулгануудые хэхэһээ бэеэ барихыень хоёр талые уряалха, дахяад хэлсээ хэжэ орохо ёһотой гээд тэрэ мэдүүлээ. Гэбэшье, Индонезиие зэмэлхэ гэһэн дурадхалнуудые Ушер буруушаагаа.

Аюулгүй байдалдань гай түбэгэй тохёолдожо байһанда Индонези һанаагаа зобохо ёһоороол зобоно гээд Мароккын түлөөлэгшэ Сиди Баба хэлээ. Индонези Малайзи хоёрой хоорондохи арсалдаае амгалан ёһоор гуримшуулхые Сади Баба уряалаа.

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

1. ҮРЭ ЕХЭТЭЙ ХАРИЛСАА ХОЛБООН

Индиин гүрэнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша президент Радхакришнанай Советскэ Союзда аяншалжа байһан тухай мэдээсэл Индидэ, мүн Ази, Африкын бусад оронуудта угаа ехэ һайшаалтайгаар угтагдаа. Энэншье ойлгосотой. Манай ороной болон Ази, Африкын, Латиин Америкын залуу гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаа холбоон жэл ерэхэ тудам улам бүри олон янзын боложо байдаг. Социализмын илаһан манай агуу ехэ орондо бүри һаяхан колониальна дарлалта доро байһанаа сүлөөрһэн олон миллион хүнүүд угаа ехэ дуратайгаар хандадаг. Манай орон хүн түрэлтэнэй гурбанай хоёр хубиин политическэ талаараа империализмын дарлалтаһаа сүлөөрэлгэдэнь элитэ ехэ үүргэ дүүргэхэһээ гадна, колониальна дарлалтаһаа сүлөөрһэн залуу гүрэнүүдтэ бэеэ даанхай экономикоёо хүгжөөхэ, национальна мэргэжэлтэдэй кадрнуудые бэлэдхэхэ хэрэгтэнь улам бүри ехэ туһаламжа үзүүлдэг байна бшуу.

Эгээл эдэ үдэрнүүдтэ советско-индийскэ харилсаа холбооной тогтоогдоһоор 10 жэлэй дүнгүүд гаргагдаа. «Национальна гол экономикоёо хүгжөөлгэдэнь ехэ туһаламжа Индидэ үзүүлһэн түрүүшын оронуудай тоодо Советскэ Союз оролсоно. Индо-советскэ харилсаа холбоон ороной экономикын олон һалбаринуудта хамаадаха зуураа, хүгжэлтын национальна олон тоото проектнүүдые бэелүүлхэ гол хүсэн болоно» гээд «Индиан энд форин ревью» гэжэ журнал тэмдэглэнэ.

Индидэ үзүүлэгдэһэн үрэ ехэтэй туһаламжын эгээн лэ эли тодо жэшээ хадаа Бхилайдахи металлургическа комбинат болоно. Энэ предприяти ашаглалгада үгтэһэнһөө хойшо 117 миллион рупиин олзо доход орондоо оруулаа. Өөрынгөө машина бүтээлгын, ашагта малтамалнуудай промышленность байгуулгадань Советскэ Союз Индидэ туһалаа.

Баруун оронуудай мэргэжэлтэд Индидэ нефть байхагүй гэжэ найдуулдаг байһан юм. Инди Америкын, Англиин нефтиин картельнуудта тэндэһээ асарһан нефтиин болон нефтепродуктнуудай түлөө угаа ехэ мүнгэ зөөри үгэдэг байгаа. Мүнөө дулдыданги байха саг үнгэрөө. Совет мэргэжэлтэд Индидэ нефтиин угаа ехэ нөөсэ оложо, тэрэниие промышленна аргаар ашаглалгадань туһалаа.

Хүгжэлтэдэнь Советскэ Союзай угаа ехэ үүргэ дүүргээгүй экономикын һалбари гэжэ орон дотор байхагүй гээд Индиин хэблэл баясхалантайгаар тэмдэглэнэ.

Мэргэжэлтэдэй кадрнуудые нютаг зонһоо бэлэдхэлгэдэнь Индидэ манай орон сэгнэшэгүй ехэ туһаламжа үзүүлээ. Хэдэн олон мянган Индиин хүдэлмэришэд, техникүүд болон инженернүүд совет предприятинуудта хүдэлжэ дүршэлтэй болоо, бусадынь Советскэ Союзай һуралсалай газарнуудта һураһан гү, али һуража байдаг, нүгөөдүүлынь СССР-эй туһаламжаар Индидэ байгуулагдаһан һуралсалай газарнуудта, жэшээлхэдэ, Бомбейдэхи Технологическа институтта һуража мэргэжэлтэй болоно.

Советскэ Союзай хани ёһоной туһаламжада Индиин арад болон правительство үндэр сэгнэлтэ үгэдэг. Президент Радхакришнанай СССР-тэ аяншалга энээндэ үнэмшэстэй гэршэ боложо үгэнэ.

II. «ПЕКИНЭЙ БОДОЛГҮЙ ЯБУУЛГА»

Японой бүлэг социалистнуудтай хөөрэлдэхэдөө, Мао Цзэ-дунай хэлэһэн һанамжые Финскэ «Кансан уутисет» гэжэ газетэ тайлбарилха зуураа:

«Пекинэй хүтэлбэрилэгшэдэй баримталдаг хараа шэглэл хэрбээ Европо тухай хэлэхэ болоо һаа, Баруун Германиин гүрэнэй ажал ябуулагшадай баримталдаг шэнги хараа бодол болоно» гээд бэшэнэ.

Мао Цзэ-дунай харата муухай зорилготой шашалгада финскэ газетын үгэһэн сэгнэлтэ зүб зүйтэй байна. Газар нютагай асуудалнуудые зорюута гаргахые, эдэ асуудалнуудые хүсэ хэрэглэн шиидхэхыень гүрэнүүдые тухирагшадай һэдэлтэнүүд ондоо сэгнэлтэ абажа шадахагүй байнал.

Хитад хүтэлбэрилэгшэдэй хомхой хобдог балмад һанамжанууд хаа хаанагүй шууд шангаар буруушаагдаһан байха юм. Жэшээлхэдэ, советскэ Курильска аралнуудые Японда «дамжуулан үгэхэ» дурадхал Мао Цзэ-дун оруулһан байгаа бшуу.

Хитадай мүнөөнэй хүтэлбэрилэгшэд манай орондо, тэрэнэй арадта ороойдоошье һэшхэлгүйгөөр хандадаг болоо. Хитадай революциин илахын, залуу хитад гүрэнэй хүсэ шадал бэхижүүлхын тулада манай орон болон арад угаа ехэ юумэ хэһэн байха юм. Хитад арадта мүнөө үеын промышленность байгуулгадань туһалжа байһан манай мэргэжэлтэд болон хүдэлмэришэдэй тэндэ саашадаа байха аргые тэдэнэр хаһаһан байна. Тиихэтэй хамта советскэ туһаламжые балартуулха гэжэ оролдодог. Удаань Азиин, Африкын, Латиин Америкын оронуудые Советскэ Союзтай политическэ, экономическа харилсаатай байхаһаа арсаха тухай идхалга хэжэ ороо. Тэдэнэр СССР-эй болон Зүүн зүгэй оронуудай хоорондо хитад хана бодхохо, Советскэ Союзтай тэдэниие эбгүй болгохо гэжэ оролдодог байгаа.

Мүнөө Мао Цзэ-дун бүри хэтэржэ, «социалис гүрэнүүдэй газарнуудые шэнээр хубаарилха тухай асуудал сэхээр гү, али эли далдаар табяа, тайлбарилан хэлэбэл, Советскэ Союзые аха дүү социалис оронуудтайнь мээрхэлдүүлхые оролдоһон байна» гэжэ Болгариин «Работническо дело» гэжэ газетэ зүб зүйтэйгөөр тэмдэглэнэ. Тиимэ болохолоороо, Мао Цзэ-дун «коммунис партиин болон социалис гүрэнэй хүтэлбэрилэгшын хэжэ болохоор бэшэ ябадал гаргана» гээд газетэ тон зүбөөр тэмдэглэнэ.

Гэбэшье аха дүү социалис оронуудтай маанадай эбые таһалжа хитад хүтэлбэрилэгшэд шадаагүй, шадахашьегүй. Н. С. Хрущев түрүүтэй партийно-правительственна делегациин Чехословакида, Л. И. Брежнев түрүүтэй партийно-правительственна делегациин Болгарида һаяхан аяншалга социалис оронуудай аха дүү арадуудтай совет арадай бата бэхи хани барисаатай байһанай үшөө нэгэ гэршэ боложо үгэнэ.

Хитад хүтэлбэрилэгшэд гансахан юумэ түйлажа шадаа. Гэбэл, тэдэнэй шэнэ ёһоной троцкис үзэлтэй байһаниинь, дээрэлхы үзэлынь, үндэһэ яһанай илгаа гаргадагынь ехээр буруушаагдаа.

Н. СМЕТАНИН,

АПН-эй шэнжэлэгшэ.

III. ХАНИ БАРИЛСААНАЙ ШЭМЭГ

Совет эхэнэрнүүдэй комитедэй уряалаар ФРГ-гэй эхэнэрнүүдэй делегаци Москвада ерээд байна. Немецкэ мэдээжэ журналистка Барбара фон Тресков, СДПГ-һээ бундестагай депутат Хелен Вессел, немец литературын багша г-жа Эше болон бусадһаа делегаци бүридэнэ.

Немец айлшад Нина Петровна Хрущеватай хани барисаанай байшан соо сентябриин 9-дэ уулзаа. Эхилхэһээ абаад, хөөрэлдөөн хани халуунар үнгэрөө. Үхибүүд, аша гушанар, тэдэниие хүмүүжүүлгэ тухай ярилдаан болоо. Тиигэжэ байтараа, хөөрэлдөөнэй темэ нилээд үргэдэжэ, общество дотор эхэнэрнүүдэй эдлэдэг эрхэ, тэдэнэй эзэлдэг байдал тухай, эб найрамдал болон үгээе ойлголсолго тухай үгэ хүүр дэлгэгдээ.

«Зургаан жэлэй урда тээ би анхa түрүүн Советскэ Союзда ерээ һэм. Танай орондо эхэнэрнүүд үнэхөөрөөл эрэшүүлтэй тэгшэ эрхэтэй байдаг гэжэ бүри тиихэдэ үнэншөө һэм. Танай эхэнэрнүүд Октябриин революцида, шэнэ байдал зохёон байгуулгада эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Танай обществодо тэдэнэрэй түйлаһан амжалтанууд эдэ бүгэдөөр тайлбарилагдана» гэжэ Хелен Вессел хэлээ.

«Манай конституциин ёһоор ФРГ-гэй эхэнэрнүүдтэ эрэшүүлтэй алибуу хы тэгшэ эрхэ олгогдохо ёһотой юм. Зүгөөр үнэндөө тиимэ бэшэ байһаниинь гэмшэлтэй. Үнгэрхэдөө, эхэнэрнүүдэй бүхы журналнуудые манайда эрэшүүл толгойлжо байдаг», гэжэ Барбара фон Тресков ажаглалта хээ...

Советскэ Союзда аяншалгые ехэ удха шанартай гэжэ тоолодог тухайгаа, совет арадай байдал тухай ехээр һонирходог тухайгаа немец эхэнэрнүүд хөөрөө.

Эхэнэрнүүдэй гимназиин багша г-жа Эше иигэжэ хөөрөө: «Удахагүй Советскэ Союзда аяншалжа ошохоб гэжэ хэшээлэйнгээ үедэ һурагшадта мэдээсэхэдэмни, класс соо шанга альга ташалган болоо».

Нина Петровна Хрущеватай уулзалгаяа дүүргэхэдээ, делегадууд элдэб сэсэгүүдэй тумһэтэй корзинкые тэрээндэ барюулаа: «Энэ бэлэг ехэ удхатай юм. Этигэл найдабариин, хани барисаанай сэсэгүүдэй үрэһэн эндэ бии. Мүнөө үедэ манай ороной эхэнэрнүүд ерэхэ хабар сэсэгүүдые ургуулжа абахын тулада эдэ үрэһэнүүдые таридаг юм. Манай оронһоо бидэнэрэй асарһан хани барисаанай сэсэгүүдэй танай газар дээрэ урган һалбархые би хүсэнэб» гээд фон Тресков хэлээ.

Н. СТРЕЛЬЦОВА,

(АПН).

Саг агаар

Улаан-Үдын гидрометеорологиин мэдээсэһэнэй ёһоор [...] нөөдэр республика доторн[...] зэргэ үүлэтэйшэг байха, [...] хура орохогүй. Баруун тэ[...]лаханаар һалхилха. Хойто [...]гуудаар 8—13, урда аймаг[...] 12—17, Улаан-Үдэдэ [...] 0—2 градус хүйтэн, [...] 13—15 градус дулаан бол[...].

Сентябриин 18, 19-нэ[...]нүүдтэ бага зэргэ үүл[...]шиг бороо үгы байха, [...] хойноһоо һулашагаар [...] Хойто аймагуудаар [...] 3—8 градус хүйтэн, [...] 5—10 градус дулаан, урд[...]гуудаар һүниндөө 3 град[...]тэнһөө 2 градус хүрэтэр, [...] үдэртөө 11—16 градус ду[...]лохоор хүлеэгдэнэ.

Редактор Ц. О. ОЧИ[...]

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-[Удэ,] улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. [редак]тора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—[...] отделов: сельскохозяйственного производства и пар[тийной] жизни—47-59, 35-14, промышленного производства и [...]ной жизни—48-89, 33-61, корректорская—35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологич[еского] —24-74, советского строительства и быта—34-93, рабо[чих корреспонден]ров и писем—25—41, 38-30, информации—32-74 и [...]дов—34-05.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при С[овете] Министров Бурятской АССР.

Н00221. Зак. № 7[...]

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур.

1964 оной сентябриин 17.